

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВИПУСКНА РОБОТА

бакалавра

(освітній рівень)

на тему:

“Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств”

Виконала: студентка 4 курсу, групи ОО(з)-41
спеціальність 071 “Облік і
оподаткування”

Кловак В.І.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник д.е.н., доц. Матковський П.Є.

(прізвище та ініціали)

Рецензент:

к.е.н, доц. Ціжма Ю.І.

(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 2022 р.

Факультет Економічний
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень “бакалавр”
Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Баланюк І.Ф.
(прізвище, ім'я, по батькові)

“11” жовтня 2021 р.

З А В Д А Н Н Я
на дипломну роботу студента

Кловак Вікторії Ігорівни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: “Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств”
керівник роботи: Матковський Петро Єгорович — доктор економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування.

2. Перелік питань, які потрібно розробити: розглянути економічний зміст доходів, витрат та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств; визначити класифікацію доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств; дослідити нормативно-правове регулювання обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів; розглянути документування обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств; описати синтетичний та аналітичний облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств; розробити напрями та шляхи удосконалення обліку витрат, доходів та фінансових результатів виробництва підприємства ТОВ “Агросвіт”; розглянути організацію аналізу фінансових результатів діяльності підприємства; провести аналіз витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”; навести напрями удосконалення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

3. Дата видачі завдання 13.10.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	РОЗДІЛ І.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ,ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	17.02.2022 р.	
2.	РОЗДІЛ ІІ. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	16.03.2022 р.	
3.	РОЗДІЛ ІІІ.ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	18.04.2022 р.	

Студент

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК
на дипломну роботу
студентки групи ОО(з)-41
Кловак Вікторії Ігорівни

на тему: **“Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств”**

Зміна вимог користувачів до інформації про діяльність підприємства зумовлює необхідність удосконалення методики та організації обліку й аналізу фінансових результатів. Це стає все більш актуальним з огляду на перехід до складання підприємствами фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності. При цьому особливо важливим є забезпечення достатньої інформаційної бази для аналізу фінансових результатів. Вказане визначає актуальність теми, мету, завдання та основні напрями проведеного дослідження.

У ході дослідження використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Історичний і логічний методи використано при дослідженні суті фінансових результатів в економічній теорії та як облікової категорії. Гносеологічний метод дозволив уточнити й поглибити зміст понять “фінансові результати” та “прибуток”. Методи спостереження та групування використано для визначення стану організації обліку й аналізу фінансових результатів, що дозволило систематизувати напрями дослідження.

Інформаційною базою дослідження були наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем обліку й аналізу фінансових результатів, матеріали науково-практичних конференцій з питань методики та організації обліку, нормативно-правові акти тощо. Джерелом фактографічної інформації були дані аналітичного й синтетичного обліку та звітності підприємств, на яких проводилося дослідження, довідково-інформаційні видання тощо.

Вважаю, що дипломна робота є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, виконаним відповідно до вимог, які ставляться МОН України до такого виду наукових робіт, має теоретичну і практичну цінність, допускається до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження освітньої кваліфікації бакалавра з обліку та оподаткування.

Керівник роботи :
доктор економічних наук, доцент
професор кафедри обліку і оподаткування
Прикарпатського національного
університету ім. В. Стефаника

П.Є. Матковський

“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Економічний факультет
Кафедра обліку та оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ
студентки групи ОО(з)-41
Кловак Вікторії Ігорівни
на тему:

“Облік та аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств”

Актуальність теми. У ринковій економіці метою кожного сільськогосподарського підприємства є отримання прибутку із зменшенням витрат. Однією з найважливіших частин у суспільстві сільськогосподарське підприємство тому, що воно є необхідною галуззю буквально кожної людини. Переважна більшість фонду споживання базується за рахунок підприємств виготовлення сільськогосподарської продукції, тому її виробництво є однією з найважливіших умов існування людства. Сільськогосподарське підприємство має особливе значення, оскільки Україна має багато можливостей для покращення галузі економіки.

Мета дипломної роботи полягає у дослідженні організації та методики обліку та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Задля досягнення поставленої мети слід виконати наведені завдання дослідження:

- розглянути економічний зміст доходів, витрат та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств;
- визначити класифікацію доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів;

- розглянути документування обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств;
- описати синтетичний та аналітичний облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств;
- розробити напрями та шляхи удосконалення обліку витрат, доходів та фінансових результатів виробництва підприємства ТОВ “Агросвіт”;
- розглянути організацію аналізу фінансових результатів діяльності підприємства;
- провести аналіз витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”;
- навести напрями удосконалення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження визначено сукупність організаційно-методичних сторін ведення бухгалтерського обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, та формування на основі них інформаційного забезпечення системи управління товариства з обмеженою відповідальністю.

Загальний висновок і оцінка випускної роботи. Випускна робота Кловак Вікторії Ігорівни на тему: “Облік і аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств” виконана відповідно до вимог кафедри обліку і оподаткування “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, тому може бути допущена до захисту із оцінкою “добре”, а її автор заслуговує на присудження освітньої кваліфікації бакалавра з обліку та оподаткування.

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки
заступник завідувача кафедри із інформаційної роботи
університет імені Василя Стефаника»

Ціжма Ю.І.

« » _____ 2022р

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. Теоретичні основи обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств	7
1.1. Економічний зміст доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	7
1.2. Класифікація доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	16
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів.....	23
РОЗДІЛ II. Методичні аспекти бухгалтерського обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	30
2.1. Документування обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств.....	30
2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	37
2.3. Напрями удосконалення обліку доходів, витрат та фінансових результатів виробництва підприємства ТОВ “Агросвіт”.....	45
РОЗДІЛ III. Аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	52
3.1. Організація аналізу фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”.....	52
3.2. Методика аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”.....	58
3.3. Напрямки удосконалення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.....	64
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах усієї ринкової економіки найголовнішою метою кожного сільськогосподарського підприємства є отримання максимального прибутку із зменшенням обсягу витрат. Однією з найважливіших галузей підприємництва у сучасному суспільстві сільськогосподарське підприємство тому, що воно є необхідною галуззю буквально кожної людини. На сьогоднішній час понад переважна більшість фонду споживання базується за рахунок підприємств виготовлення сільськогосподарської продукції, тому її виробництво є однією з найважливіших умов існування людства. Для всієї країни, яка в свою чергу стала на шлях ринкової економіки, сільськогосподарське підприємство має особливе значення, оскільки Україна має багато можливостей для покращення галузі економіки.

Щоб налагодити розвиток сільськогосподарських підприємств, потрібно збільшити зростання обсягів виробництва продукції, розвиток повинен забезпечити підвищення прибутковості галузі усього сільського господарства. Це є ваговою умовою відшкодування витрат та забезпечення виробництва необхідними надходженнями для покращення суспільного виробництва. Що, в свою чергу, стимулює зростанням вимог до спеціалістів, які працюють у сфері сільськогосподарських підприємств, особливо до керівництва щодо раціонального використання та управління трудовими та матеріальними ресурсами виробництва на основі облікових даних.

Однією із найголовніших категорій, за якими потрібно характеризувати правильне використання матеріальних, фінансових і трудових ресурсів є витрати виробництва, які відіграють важливу роль у визначенні рентабельності сільськогосподарських підприємств, а також вони допомагають дослідити всі шляхи збільшення прибутковості підприємства. Прибуток є каталізатором поточного функціонування у діяльності сільськогосподарського підприємства. Він являється одним із головних джерел інтенсивного та інноваційного

розвитку підприємства сільськогосподарської діяльності, який забезпечує модернізацію матеріально-технічної бази, реконструкцію виробництва, підвищення якості виробленої продукції. Великий інтерес для розвитку діяльності кожного підприємства викликає його прибуток.

Методологічна база нашого дослідження формуються в наукових працях, як і вітчизняних, так і в зарубіжних вчених з питань організації а також ведення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту витрат і доходів та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств використання нормативно-правових актів, за допомогою яких можна вирішити поставлені завдання. Галузеві аспекти усіх витрат досліджували велика кількість науковці, серед яких І. Білоусова, О.Ф. Буфетова, М.Т. Білуха, І.О. Бланк, П. Атамас, В.Лень, В.Б. Івашкевич, І.О. Белебежа, Т. Войтенко, П.М. Герасим, В.М. Домбровський, Л.К. Сук, Г.П. Завгородній, Г.Г. Кірейцев, О.С. Коцюба, Ю.Я. Литвин, В.Г. Лінник, В.Б. Моссаковський, Л.В. Нападовська, Ю.І. Осадчий, М. Павлишенко, Г.О. Партин, В.Ф. Палій, М.С. Палюх, О.О. Пилипенко, В.О. Шевчук, Н.М. Ткаченко, П.Я. Хомин, Ю.С. Цал-Цалко, А.В. Череп, М.Г. Чумаченко, А. Ягурова, Л.М. Янчева та інші. Однак дуже мало питань залишається невирішеною та вимагають знаного дослідження. Дослідженню доходів присвячена невелика кількість наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, зокрема: І.А. Бланка, Ф. Кене, Д. Рікардо, О. О. Терещенко, А. Смут, Т. І. Єфименко, Т. Ленейко, А. М. Соколовської, Л. Г. Ловінської, С. Панчишин, Ф.О. Ярошенко та інші.

Однією з важливих умов вдалого функціонування сільськогосподарського підприємства має досягатися найвигідніший рівень витрат на виробництві продукції, наслідком чого може зростати конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства та виникає потреба в удосконаленні виробничого процесу сільськогосподарського підприємств. Дуже важливими підходами виникнення витрат та їх методів дослідження, яке забезпечать значну можливість для найефективнішого

використання ресурсів сільськогосподарського підприємства та можливо аналізувати і контролювати ті процеси та явища, які із негативним наслідком діють на господарську діяльність сільськогосподарського підприємства, метою якого є збільшення рівня рентабельності.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає у дослідженні організації та методики обліку та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Задля досягнення поставленої мети слід виконати наведені завдання дослідження:

- розглянути економічний зміст доходів, витрат та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств;
- визначити класифікацію доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств;
- дослідити нормативно-правове регулювання обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів;
- розглянути документування обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств;
- описати синтетичний та аналітичний облік витрат, доходів і фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств;
- розробити напрями та шляхи удосконалення обліку витрат, доходів та фінансових результатів виробництва підприємства ТОВ “Агросвіт”;
- розглянути організацію аналізу фінансових результатів діяльності підприємства;
- провести аналіз витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”;
- навести напрями удосконалення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств.

Об’єктом дослідження виступає процес обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарського

підприємства (на прикладі ТОВ “Агросвіт”).

Предметом дослідження визначено сукупність організаційно-методичних аспектів ведення бухгалтерського обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, та формування на основі них інформаційного забезпечення системи управління товариства з обмеженою відповідальністю.

Методи дослідження. В процесі нашого дослідження у дипломній роботі були використані як загальнонаукові так і спеціальні методи дослідження: метод індукції і дедукції, діалектичний метод, системний аналіз, наукової абстракції, оціночний метод, система показників, порівняння, статико-економічний та методи причинно-наслідкового зв’язку.

Обсяг і структура роботи. Бакалаврська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури і додатків. Робота викладена на 86 сторінках. Список літератури включає 57 найменувань.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Економічний зміст доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств

Пояснювання змісту витрат, доходів і фінансових результатів є головною науковою проблемою. Дані групи відносяться в центрі уваги науковців в галузі економічної теорії, мікроекономіки, філософії, менеджменту, макроекономіки, фінансів, бухгалтерського обліку і включають безліч протиріч та суперечностей, що пояснює актуальність їх використання.

Отже, в економічній сфері не має єдиного пояснення класу “фінансові результати”. Суперечка протягом десятиліть головною метою розгорталася навколо форм, джерел та суті утворення результатів роботи, технології їх значення. Походження терміну “фінансові результати” пояснюють як різницю між витратами та доходами сільськогосподарського підприємства за даний час [1, с. 1209], “прибуток” – як збільшення, зростання, зиск, приріст [2, с. 726], “збиток” – як фізичні втрати, паралельність прибутку [3, с. 441].

Економічні словники трактують наступні пояснення терміну “збиток” і “прибуток” збиток – збільшення перенесеної ціни над заново утвореною, що створюються сільськогосподарським виробництвом певного товару; “прибуток – відмінність доходів, отриманої від продажу товарів і додатковими факторними витратами, поєднаними з утворенням даних товарів” [4, с. 406].

Дохід, основою якого є додана вартість; дохід, отриманий від деякого роду роботи, справи; приріст, поширення чого-небудь, певна користь, вигода [5, с. 925], отже, збиток можна отримати як негативну різницю витрат і доходу, витрати в результаті даного роду роботи; “прибуток – різниця між усіма надходженнями сільськогосподарськими підприємства та всіма витратами, з’єднанні з виготовленням і продажом послуг та товарів. Заключна сума після

сплати чинників виробництва (капіталовкладень, сировини, робочої сили)” [6, с. 405], збиток – перевитрати чинників виробництва, що не покриваються одержаним доходом. Отже, нульовий фінансовий результат дорівнює рівність витрат й доходу, а відсутність збитку та прибутку, отже, беззбитковість. Наведенні значення наводять економічний та бухгалтерський критерії до змісту збитку та прибутку, що передбачає чергове вивчення наведених категорій з змістом формулювання просвіту фінансових результатів в режимі суспільно виробничому стані та економічних відносин господарювання країни.

Прибуток – збільшення доходів від продажу послуг і товарів над витратами на сільськогосподарське підприємство і продаж даних товарів [7, с. 654], тоді як збільшення витрат на підприємство і торгівля товарів над приходами від їх торгівлі є збитком; “прибуток – економічна форма, яка буде формулювати заключні результати роботи окремого сільськогосподарське підприємства, у сфері, народній економіці в цілому; одна з головних ознак вартості додаткового товару; одна з ознак чистого доходу” [8, с. 654]

Створення фінансових результатів сільськогосподарського підприємства складається з трьох взаємопов’язаних частин (процеси в роботі орендованого підприємства): виробництво, збут та постачання для створення яких необхідних капітал власників. Капітал, що затверджує грошову форму, користування підприємцями для купівлі засобів виробництва, найму робочої сили, предметів праці. Предмети праці та засоби є матеріально-речовою базою капіталу, яка безперервно покращується з розвитком технічно-наукового прогресу.

На нашу думку, прибуток (збиток) є наслідком роботи всього капіталу, авансованого господаря в підприємницьку роботу.

Важливим елементом рівня життєдіяльності сільськогосподарського підприємства є доходи, які завжди залежать від величини затрачених витрат на виробництво. Вчені розрізняють різні трактування, тому у літературі немає

єдиного підходу до визначення доходу сільськогосподарських підприємств. Хоча можна виділити чотири головних джерела, які включають доходи від господарської діяльності, доходи від власності, заробітну плату, соціальні трансфери, та диференціацію доходів наведено в таблиці 1.1

Таблиця 1.1

Основні концепції сутності доходу сільськогосподарських підприємств

Автор	Концепції економічної сутності доходу
А. Сміт, Д. Рікардо	Вони вважали, що джерелами доходу є прибуток, заробітна плата, земельна рента і все те, що визначає вартість товару
Ф. Кене	Вважав, що багатство, виникло за допомогою доходів, що надає нам земля, і яке на даний час використовується промисловою працею
Г. А. Огаян	На цього думку, доходи визначаються, як різниця між витратами капіталу і праці на виробництво товару і виручкою від реалізації
Дж. М. Кейнс	На його думку, дохід є одним з основних чинником, який визначає заощадження і споживання. Коли зростає дохід зростає і попит, при цьому збільшуються споживчі витрати, але не тими темпами, якими збільшується дохід
А. Маршалл	У його моделі заробітна платня висувається як винагорода працівнику за те, що він жертвує своєю працею, дохід підприємства - винагорода власникові, а наслідком є винагорода за виконану роботу
О. Савенко	Вважає, що доходи населення, характеризують як стосунки в суспільстві з використання, присвоєння та розподілу продукту

Поняття “дохід сільськогосподарських підприємств” було опубліковане у “Економічній таблиці” Франсуа Кене 1758 р., він спробував вирахувати національний дохід, та дослідив усе виробництво сільськогосподарських підприємств, стверджував, що величину держави будують люди: багатства будуть з розтати за допомогою їх потреб; чим більше держава буде виробляти продукції тим більше її будуть споживати люди, тим багатіше вони будуть ставати.

Одним із представників української історичної школи М. Туган-Барановським, який висунув соціальну теорію розподілу доходів сільськогосподарських підприємств. Основною метою теорії було приділяти особливе ставлення до соціальних факторів доходу сільськогосподарських

підприємств, яким володіє держава. Вчений розкрив проблему у розподіленні доходів та висунув думку про те, що соціальним злом є нерівність, але представником позитивного фактору не є рівність.

На нашу думку, одним із перших вчених, який дав визначення доходу сільськогосподарських підприємств був Дж. Р. Хікс. Він проаналізував сутність даного поняття. У його праці “Вартість і капітал”, Дж. Р. Хікс наводить кілька визначень доходу[9, с. 291-292]:

- Дохід – це найбільша частка засобів, які можна витратити протягом певного періоду, що відповідно до очікувань капітальна вартість (у грошовому вимірі) надходжень в майбутньому залишиться такою яка була у попередньому періоді.
- Другим визначенням Дж. Р. Хікса є: “Дохід – це велика кількість засобів, які людина може витратити протягом місяця і які планує витратити впродовж будь якого наступного місяця”.
- У результаті свого дослідження Хікс робить висновок, про те що “Дохід у будь якому стані характеризується як невизначеність”.

Розглянувши теоретичні здобутки вітчизняних та зарубіжних вчених, які розглянули економічну сутність доходів сільськогосподарських підприємств, можна стверджувати, що, вчені переділили значну увагу на різні аспекти цього поняття, такі як соціальний, економічний, юридичний. Підводячи підсумок думок авторів у визначенні поняття, можна сформулювати своє власне визначення: дохід – це величезна кількість засобів, до яких входять грошові кошти, натуральні надходження, отримані людиною за певний період часу для підтримання економічного, морального, фізичного, та інтелектуального стану, а також які він може витратити, за умови, якщо бажана вартість майбутніх надходжень буде залишатися на рівні попереднього періоду.

Сутність доходу від орендованої діяльності передбачає уточнення, тому що при цьому враховується збільшення економічної вигоди у вигляді надходження активів, отриманих у результаті розділення від біологічного

активу, які призначенні для продажу та зменшення зобов'язань, та призведе до збільшення власного капіталу.

Як і у теорії так і на практиці існує велика кількість визначень витрат сільськогосподарських підприємств, це зумовлене тим що у господарській діяльності виникають розбіжності підходів, щодо вартості їх оцінки. Визначення сутності “витрат” видатних вчених наведено у Додатку А.

Тлумачення визначення “витрати”, це є економічна категорія. З історичного аспекту вони виникли з появою виробництва і обігу. Тому тлумачення самої сутності витрат у різному проміжку часу пов'язують з типом економіки, економічним устроєм, формою власності, функціями торгівлі, а також встановленням та розвитком економічної думки [10, с. 52].

Згідно з П(с)БО 16 “Витрати” та наведених в ньому умов визнаються витрати:

- витрати в бухгалтерському обліку відображаються, як одночасне зменшення активів та збільшення зобов'язань;
- в наслідок зменшення активів, або збільшення зобов'язань це призводить до зменшення власного капіталу підприємства;
- одночасно з визнанням витрат періоду, також визнається дохід, вини здійснені для того, щоб його отримати;
- протягом звітного періоду актив відображається, як одержання економічної вигоди, а витрати як шляхи розподілу активів.
- актив забезпечує одержання економічної вигоди протягом кількох звітних періодів, то витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами[11].

Витрати на виробництво продукції сільськогосподарських підприємств – це сукупність всіх ресурсів підприємства, яка була використана у всіх стадіях створення готової продукції виробництва. Як ми можемо зазначити, що витрати собівартості виготовленої продукції підприємства формуються завдяки використанню природних ресурсів, енергії, основних фондів, палива,

нематеріальних активів, сировини, трудових ресурсів, та інших. Значна частина авторів, характеризують “витрати”, як предмет грошової форми, що пов’язаний з виробництвом продукції, та її реалізацією.

У фінансовому обліку витрати показують, як зменшення активів або збільшенням зобов’язань, що пов’язують з причинами, які наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Причини виникнення витрат сільськогосподарських підприємств

[12, с. 349]

Причини зменшення активів, що призведуть до утворення витрат	Причини збільшення зобов’язань, що призведуть до утворення витрат
1. Застосування активів	1. Нарахування заробітної плати
2. Продаж (обмін) активів	2. Здійснення відрахувань на соціальне страхування
3. Безкоштовна передача активів іншим юридичним чи фізичним особам	3. Виникнення заборгованості перед постачальниками
4. Внаслідок нестач або стихійного лиха втрата активів.	4. Поява заборгованості перед підрядниками та кредиторами за виконані роботи та послуги
5. Зменшення вартості активів у результаті уцінки.	5. Поява заборгованості перед бюджетом.
6. Списання через невідповідність встановленим умовам визнання активу.	6. Інші причини
7. Інші причини	

З точки зору бухгалтерського обліку витрати – це зменшення економічної вигоди у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, які призводять до зменшення власного капіталу[13, с. 16]. Отже, з однієї сторони можна охарактеризувати витрати, як дуже складну економічну систему, що поєднує два головних процеси, створення економічних ресурсів та їх використання.

Вчені розрізняють два дуже відмінних підходи до визначення сутності витрат бухгалтерський та економічний. Бухгалтерські витрати включають в явні (зовнішні) витрати, які використовуються сільськогосподарських підприємством на оплату зазначаються результатом витрат підприємства на оплату закупленої палива, сировини, виплату заробітної плати. Економічні

витрати включають в себе грошові та альтернативні витрати, які утворюються внаслідок різноманітних засобами витрачання ресурсів. Економічними витратами поділяють на явні (зовнішні) і неявні (внутрішні). Неявні (внутрішні) витрати застосовують для обчислення вартості послуг факторів, які застосовуються в виробництві. Внутрішні включають, ті ресурси, що належать до даного підприємства, прикладом є використання особистого транспорту, будівель під офіс.

Сучасна зарубіжна теорія економіки виділяє специфічну групу витрат – трансакційні витрати. Р. Коуза вважає, це всі витрати, пов'язані з обміном і захистом власності, із вирішенням основного питання, суперечливого для кожної сторони [14]. Трансакційні витрати відіграють важливу роль на практиці, оскільки добре організовані ринкові зв'язки яких можна одержувати високі економічні результати.

Особливу увагу виділяють вимірюванню витрат виробництва сільськогосподарських підприємств розглядав С.Г. Струмилін, який запропонував різні методи розрахунку сукупних витрат праці на виробництво [15]. Ці методи визначають усі витрати суспільної праці та основу вартості продукції, він розробив пропозиції що до визначення сукупних витрат праці та розрахував затрати праці на одну одиницю продукції.

Можна діти висновку узагальнивши підходи що до визначення поняття витрат вони потрібні, як плата за можливість ведення господарства, яка змінюється від умов при яких здійснення для досягнення поставлених цілей сільськогосподарських підприємств.

Головна кількість вчених досліджують економічний зміст фінансових наслідків через їх діяльність: стимулювання, розподілу та нагромадження. При позитивних ролях фінансових результатів (прибутку) виявляється функція нагромадження, отже вони в певному випадку зроблять головним запасом для збільшення особистих ресурсів сільськогосподарських підприємств та підтримують розширеному відновленню. У випадку стимулювання

керувальних працівників орендованих підприємств та збільшення окладу заробітної плати по ефектам виробничо-господарської роботи зустрічається функція стимулювання. А діяльність розподілу фінансових результатів зображається у розподілі та привласненні прибутку між сільськогосподарським підприємством, державою та власниками.

Ряд науковців крім вище наведених функцій фінансових результатів поділяють ще й такі, як виправлення помилок та заохочування ризику. Ознака фінансового результату оптимальне зображує вигідні види роботи сільськогосподарських підприємства і служить поштовхом до інвестування в даних видах роботи. Загалом вище наведені критерії до пояснення економічного перебігу фінансових показників наведені в табл.1.3

Таблиця 1.3

Критерії трактування фінансових результатів різних економічних шкіл

Назва економічної школи	Підхід до трактування фінансових результатів
Меркантилістична	Фінансові результати, виявляються у вигляді прибутку, та формуються у сфері обігу і торгівлі, які і є джерелом багатства.
Фізіократична	Прибуток, як одна з основних форм фінансових результатів, проявляється за рахунок родючості землі, тобто виробництво являється основним джерелом багатства.
Класична	Формування фінансових результатів відображається у сфері виробництва, а прибуток, заробітна плата та рентна плата, є основною частиною вартості, яка створюється працею.
Неокласична	Являє собою подвійне трактування: з одного боку фінансові результати проявляються за рахунок капіталу також є ціною виробничого фактору, з іншого – виявляється за рахунок сукупності усіх виробничих факторів.
Інституціоналістична	Фінансові результати виявляються під великим впливом різноманітних сумісних неекономічних інститутів (
Теорія трудового доходу	Фінансовий результат являється підсумком діяльності підприємства.
Марксистська	Додаткова вартість, яка утворюється працею усіх працівників у процесі виробництва і реалізується через обігову сферу, та є основним джерелом фінансових результатів.

В ХХ ст. вчення фінансових наслідків “приєдналася у наступний перебіг певного оновлення, яке міцно з’єднане з свіжими дослідженнями щодо вчення сільськогосподарських підприємств”, яка потребує досягти не тільки позитивних фінансових показників (прибутку), а й – збільшити свій показник

виробництва. Зокрема, не потрібно применшити необхідність позитивної ролі фінансових результатів, та причини для їх одержання, тому що “історія міжнародного бізнесу, його основа говорять про те, що головною ознакою підприємця (власника) є одержання прибутку. Нова міжнародна підготовка бухгалтерського обліку в головному зображується три основні підходи до пояснення перебігу фінансових результатів роботи орендованого підприємства:

– *перший*, відповідно до різниці між ціною чистих активів сільськогосподарських підприємства протягом звітного етапу відноситься фінансовий результат. При цьому чисті ресурси сільськогосподарських підприємства порівнюють різниці між спільною вартістю майна сільськогосподарських підприємства та спільною сумою його заборгованостей і допоміжних внесків власників;

– *другий*, відповідно якого фінансовий результат роботи сільськогосподарських підприємства поділяє різниці між розмірами його доходів і витрат роботи протягом звітного періоду;

– *третій*, відповідно якого ознака фінансового результату розраховується шляхом порівняння величини особистого капіталу на початок звітного року та на кінець звітного року.

Найважливішого поширення в міжнародній економіці становив другий підхід, належно до якого фінансовий результат пояснюється як різниця між витратами та доходами роботи сільськогосподарського підприємства, із обчисленням виправлень на суму зміни залишків ресурсів та незавершеного виробництва за певний період. Наведена тенденція є основною для українського ладу бухгалтерського обліку.

Належно до НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” фінансова звітність поділяються за категорією нарахування, тобто відповідності витрат та доходів. За даним принципом “...для розрахунку фінансового результату відповідного періоду необхідно скласти доходи

певного періоді з витратами, які були створені для одержання даних доходів. При даному доходу і витрати зображуються в звітності і обліку в момент їх утворення, відповідно від часу і моменту розрахунки грошей” [17]. Належно до П(С)БО 1, П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати” обчислює фінансовий результат від деякого виду роботи (інвестиційної, операційної, звичайної, надзвичайної та фінансової) як різницю між сумою доходів та з’єднаною з нею об’ємом витрат певного виду роботи [18].

Ми вважаємо, що сільськогосподарська діяльність є складовою операційної роботи підприємства, а фінансовий результат роботи є лише складовою загального фінансового результату, отже ми вважаємо, що для обчислення фінансового результату роботи можливо визначити лише спосіб “доходи мінус витрати”. Отже, в основну чергу, розраховують тим, що два інакші підходи міжнародної економіки передбачають обчислення особистого капіталу та чистих активів, що є неможливим, оскільки не можливо чітко обчислити розмір власного капіталу або чистих активів, задіяних в орендній діяльності.

1.2. Класифікація доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств

Уся класифікація витрат сільськогосподарського підприємства базується на групуванні витрат у різні категорії, які близькі за змістом. Витрати за різними ознаками використовують, як економічних працях так і на практиці. Вченні зробити поділ витрат та створити класифікацію, яка б не думала тільки про витрати, які виникають, але й проаналізували дані за певний проміжок часу.

Сільськогосподарське підприємство виконує діяльність по об’єднанню витратами, які є своєрідною частиною фінансової роботи підприємства. І.О. Белебехов вважав, що класифікація витрат – це певний необхідний науковий елемент пізнання всіх витрат, які існують на виробництві, і частини тих, що забезпечують отримання продукції[19, с. 60]. Ф.Ф. Бутинець запропонував

класифікації витрат, що потрібне для підготування практичних рішень та проведення розрахунків собівартості товару для потреб, які з'явилися у процесі управління виробництві. Ми вважаємо, що класифікація витрат – це поділення витрат на категорії на підставі загальних ознак та об'єктів, які їх з'єднують. Розподіл витрат суб'єкта господарювання здійснюється з метою продуктивності керування усіма витратами. Основною класифікацією витрат, якою найчастіше користуються у фінансовому обліку є класифікація ціни за видами діяльності. Надзвичайно серйозною частиною обліку витрат є їх сортувати за окремими ознаками, що наведено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Класифікація витрат у фінансовому обліку

Ознаки класифікації	Види витрат
1. За видами діяльності	- операційної діяльності; - інші витрати звичайної діяльності;
2. За елементами операційної діяльності	- матеріальні; - на оплату праці; - розрахування за соціальні заходи; - амортизація; - інші операційні витрати;
3. За місцем виникнення	- виробництво; - бригади;
4. За статтями калькуляції	- сировина і матеріали; - витрати на оплату праці; - відрахування на соціальні заходи; - роботи та послуги; - паливо та мастильні матеріали; - добрива; - загальновиробничі витрати;
5. За способом входження до собівартості продукції	- прямі; - непрямі;
6. За відношенням до обсягу виробництва	- змінні; - постійні;
7. За періодом визнання	- витрат певного періоду, разом із визнанням доходу; - витрати періоду;
8. За календарним періодом	- поточного періоду; - майбутніх періодів;

Абсолютна одиниця нестабільних витрат виростає зі збільшенням розміру випуску товару і зменшується з його зниженням. Також містять витрати на технологічне паливо, матеріали, сировину, енергію, також на оплату персоналу, але знімають на соціальні заходи.

Постійні витрати – це абсолютні величини які збільшують або ж

зменшують об'єм випуску товарів не потребує значних змін. До постійних витрати належать витрати, які залежні з управління виробництвом, обслуговуванням і витрати, що утримують з потреб сільськогосподарських підприємств.

До змінних належать витрати на обслуговування і управління підприємства, що створюються прямо-пропорційно до зміни об'єму праці. Загальновиробничі витрати поділяються на певний об'єкт витрат з отриманням основи розподілу, отримуючи з фактичної потужності в кінці року.

До адміністративних належать загальні витрати, на створення та управління виробництва, а саме:

- плата за розрахунково-касове обслуговування та інші послуги банків;
- плата за зв'язок;
- плата за професійні послуги;
- збори, податки та інакші створені законодавством основні платежі;
- плата на певні засоби, та інші матеріальні необоротні активи;
- витрати загальною корпоративності;
- плата за службові відрядження і отримання апарату управління виробництва та інших персоналів;
- плата на нормування спорів у судових органах.

Витрати на збут поділяються на такі витрати, створені на реалізацією товарів:

- плата на здійснення основних засобів та матеріальних необоротних вкладів;
- плата на ремонт тари;
- плата на відрядження робітників, зайнятих збутом;
- плата на передпродажну підготовку товарів;

- плата на транспортування, страхування готової товарів, транспортно-експедиційні та інші послуги;
- плата на транспортування готового товару;
- плата на рекламу та дослідження ринку;
- плата на страхування для майбутньої реалізації готового товару, що зберігається на складі виробництва;
- плата на гарантійний ремонт і гарантійне обслуговування;
- та інші витрати, пов'язані зі продажу продукції, товарів, робіт, послуг сільськогосподарських підприємств.

До інших операційних витрат належать:

- створення штрафів, пені, неустойки;
- плата від курсової різниці;
- втрати і нестачі від псування цінностей;
- втрати від знецінення запасів;
- безнадійна дебіторська заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;
- та інші витрати.

На нашу думку основна класифікація витрат найдоречніше розглядаються з боку одержання фінансових результатів. Про це свідчать співвідношення із доходами і виділення основних ознак класифікації, точніше можливості формування деяких напрямків одержання прибутку. Внаслідок чого ми пропонуємо збільшити напрями класифікації витрат для того, щоб забезпечити найвищі частки прибутку орендного підприємства, для того щоб створювати можливості підвищення вартості усіх підприємств. Запропонована нами класифікація витрат для вдалого управління прибутком зображено у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Класифікація витрат за видами діяльності і можливостями з підвищення

вартості сільськогосподарського підприємства

Класифікація витрат за видами діяльності			Додаткова класифікація витрат
Вид діяльності	Види витрат	Групи витрат	
Звичайна діяльність	Операційні витрати	- адміністративні витрати; - собівартість реалізації продукції; - витрати на збут; - інші операційні витрати	Суттєві витрати, які у свої співвідношенні із доходами, які складають найбільшу частину прибутку підприємства
	Фінансові витрати	- нараховані відсотки за кредитами банків, за усі договори кредитування, та фінансового лізингу; - витрати, які прямо залежать від випуску, та утримання, обігу цінних паперів; - втрати від інвестиційної діяльності у певні асоційовані підприємства, від спільної діяльності, та інвестицій у певні дочірні підприємства.	Певні несуттєві витрати, які у пропорційному співвідношенні із доходами формують найменшу частку прибутку орендного підприємства.
	Інші витрати	- уся собівартість реалізованих фінансових інвестицій, майнових комплексів, необоротних активів, втрати від не операційних курсових різниць та від уцінки необоротних активів і певних фінансових інвестицій	

Рахунки класу “Витрати діяльності” будуть застосовуватися для підведення підсумків щодо інформації про витрати фінансової, операційної, інвестиційної, та іншої діяльності усіх сільськогосподарського підприємства. Дана нами уся класифікація рекомендована для розуміння поняття про усі витрати і способи використання. В дану основу поняття про усі витрати виробництва у які входять статті, які полягають у купівлі ресурсів, але на виробництві ми зустрічаємо витрати на збут і пропоновану продукцію до місяцю продажу. Там містяться витрати, які дуже тісно пов’язані із транспортуванням, рекламою і здійсненням різноманітних маркетингових досліджень, а також заплачені збори, податки та різні відрахування, які впливають на собівартість продукції. Варто зазначити, що на думку Л.В. Нападовської усі ознаки класифікації мають бути рівно стільки, для того щоб можна було з їх допомогою одержати повну інформацію з метою задоволення потреб різних груп споживачів[20, с. 115].

Кожне сільськогосподарське підприємство відповідно до сучасних умов

господарювання повинно створити власну класифікацію витрат за такими ознаками, які є найбільш сприятливими у використанні та розроблені для задоволення різноманітних потреб управління.

До непрямих витрат належать адміністративні витрати, витрати на збут, витрати операційної діяльності, загальновиробничі витрати та інші.

Відповідно до П(С)БО 15 “Дохід” визнані доходи в бухгалтерському обліку класифікуються за такими групами: дохід (виручка) від реалізації; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи [21].

Значно новими підходами щодо класифікації доходів сільськогосподарських підприємств наведені у П(С)БО 30 “Біологічні активи”, де передбачено структуру доходів. Сільськогосподарська діяльність – це управління біологічними процесами для того, щоб одержати продукцію або інші біологічні активи.

В сільськогосподарських підприємствах дохід складається з: доходів від первісного розрахування біологічних активів і продукції, дохід від зміни вартості біологічних активів, дохід від продажу біологічних активів та продукції, отримані за рахунок біологічних перетворень (рис.1.1).

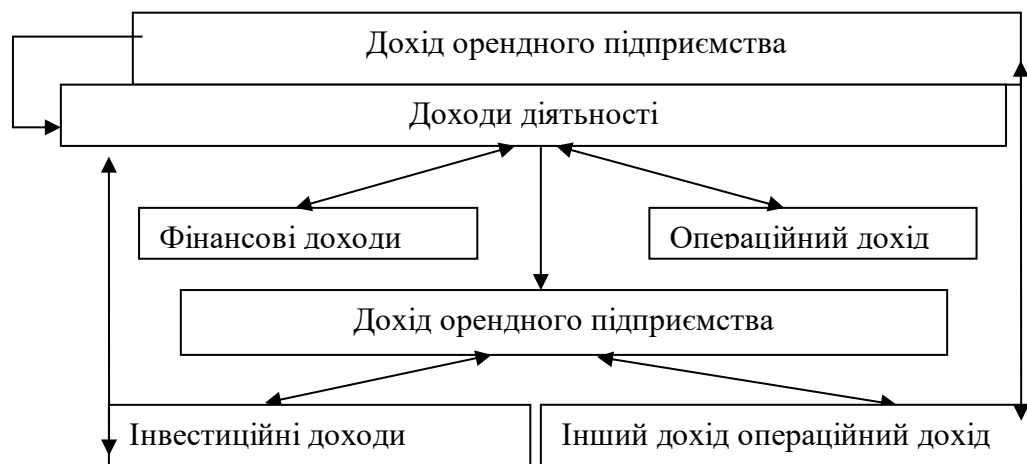

Рис. 1.1. Класифікація доходу сільськогосподарських підприємств [22].

Нормативно-правовим документом, який формує методологічні засади бухгалтерського обліку щодо створення інформації про доходи сільськогосподарського підприємства є П(С)БО 15 “Дохід”.

Класифікація бухгалтерського обліку допомагає показати доходи

сільськогосподарського підприємства згідно норматив законодавства, та а за допомогою управлінського обліку можна згрупувати та зібрати інформацію для використання і вирішення глобальних питань. Бухгалтерський підхід щодо класифікації доходів сільськогосподарських підприємства наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Бухгалтерський підхід класифікації доходів сільськогосподарського підприємства

Ознака	Вид доходу
За видами діяльності	Фінансової, операційної, інвестиційної діяльності
За ринками збуту	За сегментами
За валютою	Немонетарні, монетарні
За використання активів	Дивіденди, відсотки, роялті
Для оподаткування	Які враховуються для обчислення оподаткованого прибутку та, які не враховуються
За віднесенням до звітних періодів	Минулих періодів та майбутніх періодів, поточні
За розрахунком	Чистий дохід, загальний дохід
За видами продукції	З урахуванням товарної групи

Здійсненні різноманітні дослідження науковців, які характеризують різну класифікацію доходів виявили те, що усі доходи сільськогосподарських підприємств групуються за обліковою класифікацією та за різними видами діяльності. Інформація, не зовсім повністю забезпечує різні потреби керівництва, та забезпечує потреби зовнішніх та внутрішніх користувачів інформації.

Дохід зображений не тільки як об'єкт господарського обліку, але й для управління підприємством та контролю за ним. Можна виділити певну класифікацію для потреб управлінського обліку орендних підприємств який зображено в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Класифікація доходів управлінського обліку орендних підприємств

Ознаки	Класифікація
За способами отримання	Випадкові, постійні.
За можливістю управління	Підлягають і не підлягають управлінню підприємствам.
За методом визнання	Отримані, нараховані.
За можливістю отримання	Можливі та дійсні.
За джерелом отримання	Зовнішні та внутрішні.
За рівнем формування	Підприємство, певний окремий підрозділ, та конкретні операції.
За біологічними складовими	Тваринництво та рослинництво.
За формою отримання	Не грошові та грошові.
За господарськими сегментами	Характер процесу, та вид певної продукції.
За типами господарських операцій	Інвестиційної діяльності, фінансових операцій, реалізації, та інші доходи від надзвичайних операцій.

Заробіток сільськогосподарського виробництва складається з прибутку від продажу майна, та прибутку від позареалізаційних операцій, а також прибутку від їх реалізації.

Отже, весь прибуток від реалізації створюється як різниця між реалізації товару та виручкою. Зокрема можемо зазначити, що весь прибуток від продажу майна виникає з прибутку від продажі цінних паперів, матеріальних та нематеріальних цінностей. Він розраховується як різницю між основною вартістю об'єкта та ціною продажу, який продається. Наведені критерії пов'язані з величиною доходів, отже від цього фактору залежить економічний розвиток виробництва сільськогосподарських підприємств.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку та аналізу доходів, витрат та фінансових результатів

В умовах ринкової економіки державу позбавили права регулювати обліком та аудитом доходів і витрат сільськогосподарських підприємств. Замість того, щоб прямо втручатися в економічну сферу, її роль виявляється у формуванні законодавчої бази, регламентуванні правових, економічних та організаційних засад системи обліку доходів та витрат сільськогосподарських підприємств.

Особливістю правового регулювання обліку та аналізу доходів і витрат сільськогосподарських підприємств є те, що вони зазначаються розширеною

системою нормативно-правових актів, прийнятих органами різних рівнів зазначених на рисунку 1.2.

Рис. 1.3. Рівні нормативного регулювання бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств [23, с. 34].

На підставі наших думок закон не дає відповіді на питання, отже державне налаштування бухгалтерського обліку, які частини належать до національної системи, який відношення між ними та яка їх залежність. Як результат, не контролюваність, на практиці запитань відповідальності обліку за впровадження та розробку методичного постачання є відсутність єдиних критерій до виявлення запитань бухгалтерського обліку в різних сферах.

Нормативно-правові постанови щодо бухгалтерського обліку доходів і витрат сільськогосподарських підприємств можна розділяти на певні рівні:

1. галузеві (відомств та постанови профільних міністерств);
2. континентальні або міжнародні (Директиви ЄС, МСФЗ);
3. загальнодержавні (нормативно-правові постанови Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України);
4. внутрішньогосподарські (внутрішньо підприємницькі).
5. регіональні (нормативно-правові постанови обласних і районних державних управлінь, відділів, груп, служб);

6. загально облікові (акти Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної фіскальної служби України, Державної казначейської служби України).

“Інструкція про використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов’язань, капіталу і операцій сільськогосподарських підприємств і організацій”, схвалені наказом від 31.11.99р. Міністерства фінансів України [24] установлює порядок і призначення обчислення рахунків бухгалтерського обліку для підсумувати способи подвійного запису даних про наявність і рух активів, капіталу, зобов’язань та факти діяльності сільськогосподарських підприємств, компанії та інших юридичних осіб (крім бюджетних установ і банків) відповідно від організаційно-правових форм і видів роботи, форм власності, а також відокремлених на окремий баланс відділень, філій, та інших частин юридичних осіб (далі – орендованих підприємств). Обчислення позабалансових рахунків проводяться за простим порядком (без користування методу подвійного запису).

Процедура рахунків бухгалтерського обліку є складом схем реєстрації і рахунків та з’єднання за даними факторами фінансово-господарської роботи (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. У даному за десятиковою системою записані коди (номери) й субрахунків (рахунків другого порядку) й найменування синтетичних рахунків (рахунків першого порядку).

Процедура рахунків затверджено рахунки класу 7 “Доходи і фінансові результати”, які узагальнюють деталі про доходи від операційної, фінансовою та інвестиційною роботи сільськогосподарського підприємства, а також від рідкісних подій.

Відповідно до НП(С)БО 1, щодо прибутку, то фінансова звітність сільськогосподарського підприємства створюється з дотриманням даних принципів як відповідності та нарахування витрат і доходів, за яким для обчислення фінансового результату певного періоду потрібно обчислити доходи певного періоду з витратами, які були створені для одержання цих

доходів. При цьому витрати і доходи обчислюється в обліку і звітності у час їх створення, не залежно від обачності, часу нарахування та сплати грошей; отже з яким процедури оцінки, що використовуються у бухгалтерському обліку, потрібно відповідати зниження оцінки витрат та зобов'язань і збільшення доходів а оцінки активів сільськогосподарських підприємств.

Дохід обчислюється у Звіті про фінансовий результат у етап нарахування активу чи зменшення зобов'язання. У звіті знаходяться наведені статті про доходи як:

1. чистий дохід від продажу товарів;
2. дохід від реалізації товарів;
3. інші фінансові доходи;
4. інші доходи;
5. дохід від участі в капіталі;

Витрати обчислюються, як витратами звітного періоду одночасно з обчисленням доходу, для одержання якого вони створенні. Витрати, які неможна прямо з'єднати з доходом звітного періоду, зображується у змісті витрат того певного періоду, в якому воно були створені згідно П(С)БО 16.

Залежно до П(С)БО 17 “Податок на прибуток” прихід з податку на прибуток - це спільна сума доходу з податку на приріст, яка дорівнює з щоденного податку на прибуток з вирахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового ресурсу.

Одержання доходу від реалізації товарів, збільшується податок на додану вартість (20%). Нараховуються витрати (витрати продуктів виплати за заробітною платою, адміністративні витрати, витрати на збут і інші). Від прибутку без ПДВ віднімається витрати і різниця множиться на процент податку на прибуток. Відповідно до стандарту, обчислюється розмір податку на прибуток.

Головними нормативними документами, які регулюють оформлення обліку в Україні є Положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Методологічні основи створення в фінансовому обліку даних про доходи від звичайної роботи сільськогосподарського підприємства та її відкриття у фінансовій звітності заповнює П(С)БО 15 “Дохід”. Наведене положення обчислює методологічні засади визнання, оцінку доходів та класифікацію та надає дані щодо зображення їх у коментарях до фінансової звітності. Пункт 21-24 П(С)БО 15 обчислює порядок оцінки доходу, а п. 16-19 - порядок обчислення або не обчислення доходом цільового фінансування. Критерії обчислення доходу зображені в даному Положенні використовуються окремо до кожної операції.

Отже, їх потрібно використовувати до окремих частин однієї операції або до двох чи більше операцій разом, якщо це вражає із змістом такої сільськогосподарської операції.

При аналізі нормативних актів розкрито, що між ними мають певні розбіжності, щодо економічного змісту і обчислення доходів. Термін дохід специфічне як для бухгалтерського так і для податкового обліку. У бухгалтерському обліку доходи обчислюють за критерієм відповідності витрат і доходів зміст якого відкривається у П(С)БО 15 “Дохід”:

1. шанс достовірної оцінки витрат.
2. сума доходу можна достовірно обчислити.

Не дивлячись на дані розходження, об’єкти господарювання повинні придержуватися всіх П(С)БО, інструкцій, законів, адже в них з’являється цінна звітка про правильність обчислення обліку, фіксація у фінансовій звітності, надання достовірної та повної інформації про кошти сільськогосподарського підприємства, витрати тощо. Оцінюючи закони сільськогосподарського підприємства вчасно оплачує податок, знає усі принципи та вимоги ведення обліку, що належать до успішного розвитку сільськогосподарського підприємства.

Ми думаємо, що провідним недоліком обліку доходів сільськогосподарського підприємства належить проблема створення

нормативів для контролю за доходами суб'єкта господарювання, обліку та єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм. Ще є наявна проблема рівня відповідальності обліково-контрольної системи сільськогосподарського підприємства, що належить його коштів даному законодавству з контролю та обліку прослуховуючи завданням та мету належного сільськогосподарського підприємства. Для того, щоб збільшити нормативно-правові акти України щодо контролю доходів та обліку сільськогосподарського підприємств та отримання потрібного результату від їх користування треба, ми вважаємо, виконати наявні завдання:

- Забезпечити і створити та поновлювання довідково-інформаційної бази сільськогосподарських підприємств з запитань контролю, оподаткування, обліку щодо доходів, які з'явилися протягом певного періоду.
- Бухгалтери, аудитори, ревізори, головні бухгалтери повинні заповнювати робочі нотатки щодо неоднозначних ситуацій у нормативно-правових актах та ділитися з іншими особами належаними висновками через дані бухгалтерські видання.
- Здійснити повну інвентаризацію усіх нормативно правових актів України, які належать до обліку та контролю доходів для того, щоб помітити повторення частин даних актів та небезпечних ситуацій.

Отже, нами було доведено, що є потреба в нормативно-правову забезпечені доходів і обліку, контролю витрат, що потрібно для контролю та організації обліку на виробництві продукції. Без нього виробництво виплачує великі штрафи, що в подальшому може привести до банкрутства підприємства. Значним недоліком доходів та обліку витрат є проблема виникнення відповідної нормативів для обліку та доходами суб'єкта господарювання, контролю за витратами і інформаційної бази норм. Також наявна проблема відповідальності обліково-контрольної системи виробництва, що залежить від його доходів та витрат сільськогосподарського підприємства. Отже, ми

запропонуємо такі наявні завдання для того, щоб покращити нормативно-правові акти України, щоб одержати потрібні результати.

Потрібно оновити або виробити довідково-інформаційну базу підприємств з питань оподаткування щодо доходів і витрат контролю, обліку, які виникають протягом певного часу. Також потрібно, щоб аудитори, ревізори, головні бухгалтери записувати робочі записи про неоднозначні моменти у нормативно-правових актах та ділилися з певними фахівцями створеними висновками через бухгалтерські видання. Провити повну інвентаризацію нормативно-правових актів України, які пов'язанні з контролем витрат, доходів та обліку для того, щоб не повторювати пункти даних актів і зокрема, щоб не виникнули непередбачені ситуації.

РОЗДІЛ II

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Документування обліку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств

Організація усього бухгалтерського обліку сільськогосподарського підприємства полягає в утворенні єдиної системи обліку і в свою чергу піддержані та збільшені рівня злагодженості усіх елементів із врахуванням галузевої специфіки сільськогосподарських підприємств. Діяльність даної системи направлена на забезпечення усіх потреб користувачів інформацією, встановлення однієї структури побудови інформаційного і матеріального забезпечення усього облікового процесу підприємства.

Головною базою визначення фінансового результату являться ґрунтовне порівняння доходів та витрат сільськогосподарського підприємства. Фінансовий результат діяльності сільськогосподарського підприємства може виражатися у вигляді збитку чи прибутку. А саме прибутковість діяльності сільськогосподарського підприємства являється головним фактором фінансової безпеки, тому що за рахунок прибутку можливо збільшити власний капітал, визначити достатній резервний фонд, застрахувати основні ризики та збільшити виробництво [26, с. 86].

Усі методичні засади утворення, визнання і оцінювання у бухгалтерському обліку витрат, доходів та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств, та весь порядок їх розкриття у фінансовій звітності визначають П(С)БО 16 “Витрати”, 15 “Дохід”, 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, 3 “Звіт про фінансові результати” та 17 “Податок на прибуток”. Також у міжнародній практиці відображення витрат, доходів та фінансових результатів регулюється МСБО 18 “Дохід”. Головною основою

усієї фінансової звітності МСБО 1 “Подання фінансових звітів”. Можливо зазначити те, що з 1 січня 2018 р. вступає в силу значно новий МСФЗ 15 “Виручка за договорами з клієнтами”, котрий може замінити МСБО 18 “Дохід” та можна зазначити галузевий МСБО 11 “Будівельні контракти” [27; 3].

В ході дослідження нами було порівняно порядок визнання, оцінювання та відображення у звітності доходів та витрат за національними та міжнародними стандартами для визначення понять та визначення їх місця у системі бухгалтерського обліку. Узагальнена порівняльна характеристика обліку витрат і доходів за П(С)БО та МСФЗ наведена у табл. 2.1

Таблиця 2.1

Порівняльна характеристика сутності витрат та доходів

Доходи		Витрати	
П(С)БО	МСФЗ	П(С)БО	МСФЗ
Регламентуючі стандарти			
НП(С)БО 1, П(С)БО 15 [28]	МСБО(IAS)18; з 1 січня 2018 р. – МСФЗ(IFRS)15 [29].	П(С)БО 16 та П(С)БО щодо обліку окремих об'єктів [30].	Немає загального стандарту, тільки МСБО щодо обліку окремих об'єктів [31].
Визначення			
Зростання економічних вигід у вигляді надходження активів чи зменшення зобов'язань, які спричиняють до збільшення власного капіталу (за винятком його зростання за рахунок внесків власників).	Зростання економічних вигід протягом певного періоду у вигляді збільшення корисності активів або зменшення зобов'язань, являються результатом збільшення власного капіталу (за винятком зростання, пов'язаного із внесками учасників).	Зменшення економічних вигід у вигляді вибуття активів або зростання зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення за рахунок вилучення чи поділення власниками).	Зменшення економічних вигід протягом певного періоду у вигляді амортизації чи вибуття активів чи виникнення зобов'язань, результатом якого є зменшення власного капіталу (за винятком зменшення через виплати учасникам).
Визнання			
Під час зменшення зобов'язання чи збільшення активу, що зумовлює збільшення власного капіталу.	Визнання доходу здійснюється одночасно із визнанням зростання активів чи зменшення зобов'язань.	Під час чи зменшення активів, чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства.	Визнання витрат здійснюється одночасно із визнанням зростання зобов'язань чи зменшення активів.
Класифікація			
Визначена із поділом на доходи фінансової, операційної, та іншої діяльності.	Доходи від певної діяльності, прибуток від інших операцій.	Визначена з поділом за елементами та функціями витрат.	Збитки нереалізовані, витрати звичайної діяльності,

Як видно із табл. 2.1, міжнародні і національні стандарти мають дуже багато спільного у визначеннях і визнання витрат та доходів. Але питання класифікації доходів та витрат у МСФЗ відносяться до питань професійного судження бухгалтерів. У цьому разі сільськогосподарські підприємства виділяють певні статті витрат і доходів на власний розсуд із огляду на певний досвід, суттєвість, доречність та повне розкриття інформації діяльності сільськогосподарських підприємств.

Значним аспектом в діяльності сільськогосподарських підприємств є певна чітка організація обліку фінансових результатів, завданнями якої валяється потреба у правильному визначенні, достовірному оцінюванні витрат і доходів та усіх результатів діяльності; також їх повне і правильне документальне оформлення, також своєчасне відображення у регістрах; контроль щодо правильного визначення фінансового результату від сільськогосподарської діяльності та його оподаткування; надання повної достовірної і повної інформації про доходи і витрати діяльності сільськогосподарського підприємства, а також використання і наявність чистого прибутку або непокритих збитків для усіх потреб управління. Організація обліку на сільськогосподарському підприємстві зображається в дуже складеній обліковій політиці, у якій повинні відображатися усі названі нами завдання.

Під обліковою політикою, залежно до Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [32], розрізняють сукупність методів, принципів і процедур, які використовуються сільськогосподарським підприємством за для складання і подання фінансової звітності, але у даний період часу відсутні нормативні рекомендації для порядку її покращення. Отже, для розроблення облікової політики фінансових результатів діяльності сільськогосподарського підприємства впливають дані фактори [33, с. 154–155].

- уся сфера діяльності і галузева належність сільськогосподарського підприємства;
- організаційна структура управління і існування структурних підрозділів, які на сільськогосподарському підприємстві виявляються місцями здійснення витрат та центрами витрат і доходів;
- розміри організації і обсяги діяльності, уся середня чисельність працівників за списком, яка зумовлює необхідність розроблення додаткових підрозділів для управління сільськогосподарським підприємством, обслуговування та контролю за діяльністю підприємства;
- наявність на сільськогосподарському підприємстві комп'ютерної техніки, інформаційного та програмно- методичного забезпечення, які впливають на механізм документообігу на наявному підприємстві, також порядок оброблення облікової інформації, значна оперативність складання внутрішніх звітів і можливість збільшення аналітичності бухгалтерського обліку;
- норми і принципи, зазначені законодавством, також окремі елементи облікової політики для певних об'єктів бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств закріплюються у положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку.

Віднесення витрат та доходів до фінансових результатів відображаються у специфічному документі, а саме за розрахунком бухгалтерії чи певною бухгалтерською довідкою, тому що не має його затверджених форм. Усі довідки і розрахунки бухгалтерії потрібні також для зображення накопичення фінансових результатів різноманітних видів діяльності і зарахування до складу нерозподіленого прибутку чи збитку. У Положенні про облікову політику зображено перелік і форми первинних документів, які використовуються на сільськогосподарському підприємстві для обліку витрат,

доходів та фінансових результатів, тому що для них не затверджені типові форми для використання документів.

Під час організації і ведення обліку витрат, доходів та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств важливе значення має документування наведених об'єктів, тому що первинні документи зазначають факти здійснення господарських операцій, які забезпечують достовірність бухгалтерської інформації. Первинні документи використовуються зовнішнім та внутрішнім контролюючим органам для підтвердження бухгалтерського обліку і підтвердження витрат чи доходів. У табл. 2.2 зображено певний перелік первинних документів для відображення витрат, доходів та фінансових результатів сільськогосподарських підприємств в залежності від статті витрат чи доходів.

Таблиця 2.2

Відповідність статей витрат та доходів первинним документам [34]

Статті витрат/доходів	Первинний документ
<i>Підтвердження фінансового результату у основній діяльності</i>	
Доходи від реалізації продукції, реалізація товарів та надання послуг.	Видаткова накладна, акт приймання-передачі, інвойс, виписки банку, акт виконаних робіт.
Адміністративні витрати, операційні витрати та витрати на збут.	Акти на списання використаних матеріалів, накладні внутрішнього переміщення матеріалів, картка складського обліку, вимоги, авансові звіти, платіжні доручення, розрахункові чеки, розрахункова відомість, відомість нарахування, видатковий касовий ордер, виписки банку.
<i>Підтвердження фінансового результату в операційній діяльності</i>	
Доходи чи витрати від реалізації інших оборотних активів, доходи чи витрати операційної оренди, доходи чи витрати реалізації іноземної валюти, нестачі від псування цінностей, дохід від списання кредиторської заборгованості, доходи чи витрати штрафів, пені, витрати на дослідження та розроблення, доходи від повернення безнадійних боргів.	Видаткова чи прибуткова накладна, розрахунок бухгалтерії, товаро-транспортна накладна, бухгалтерська довідка, акт оцінки товаро-матеріальних цінностей, акт інвентаризації, акт здавання-приймання послуг за договором оренди, виписка банку, акт на списання чи оприбуткування товаро-матеріальних цінностей, видатковий чи прибутковий касовий ордер.
<i>Підтвердження фінансового результату фінансової і інвестиційної діяльності</i>	
Доходи чи витрати реалізації фінансових інвестицій, дохід безоплатно одержаних активів, доходи чи витрати реалізації необоротних активів, дивіденди, доходи чи витрати від неопераційної курсової різниці, інші доходи, втрати від уцінки необоротних активів.	Бухгалтерська довідка, розрахунок бухгалтерії, акт оцінки товаро-матеріальних цінностей, акт інвентаризації, касові ордери, акт на списання чи оприбуткування товаро-матеріальних цінностей, виписка банку.

Значно раціональна систематизація документообігу на сільськогосподарському підприємстві дуже впливає на достовірність, своєчасність і обґрунтованість усіх управлінських рішень вони приймаються на підставі певних документів, які являються його основою.

У період опрацювання плану організації документування усіх господарських операцій на першому етапі формування перш за все потрібно скласти перелік усіх операцій, яких потрібно документувати на цьому ж сільськогосподарському підприємстві, на другому етапі необхідно визначити, якими документами потрібно оформлюватися кожен вид господарських операцій, також кількість примірників усіх документів та їх призначення, а також є необхідним є порядок складання документів. Велике значення при усьому необхідно правильно спланувати документообіг, та рух документів у обліковому процесі із моменту створення та передачі у архів.

Рух усіх вхідних документів у сільськогосподарському підприємстві не є хаотичним, а в свою ергу являється заздалегідь скоординувати процес руху документів від відповідальної особи до іншої згідно із підготовленим і затвердженим на орендному підприємстві графіком документообігу. У певному вигляді можна зобразити схему організації документообігу яка представлена на рис. 2.1

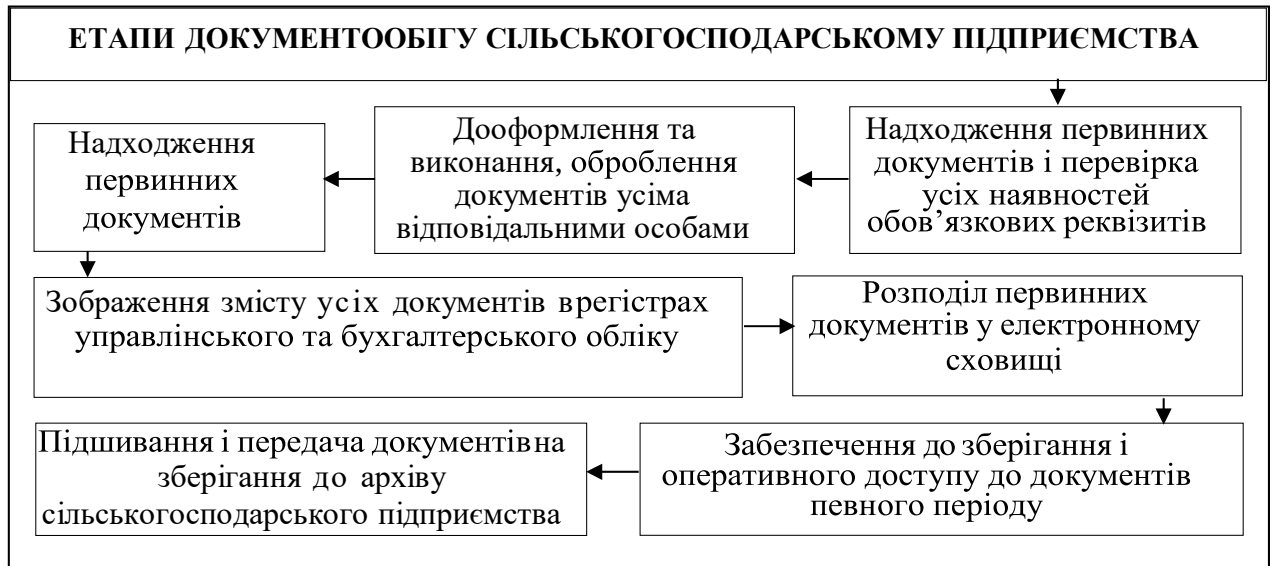

Рис. 2.1. Організація документообігу в сільськогосподарському підприємстві

За певної умови додержання усіх етапів завчасно попереджається втрата певної інформації про усі господарські операції. Особливим це є для сільськогосподарських підприємств, які мають дуже велику виробничу потужність і великі матеріальні потреби у виробництві, тому що вони борються із проблемою несвоєчасного відображення постачання товаро-матеріальних цінностей, псуванням і втратою документів та зміною персоналу.

Головним аспектом організації усього бухгалтерського обліку фінансових результатів являється вірне зображення операцій в реєстрах і на рахунках обліку. Для узагальнення усієї інформації порівняно з отриманих витрат і доходів від інвестиційної, операційної та фінансової діяльності використовують 7 клас “Доходи та результати діяльності” і 9 клас “Витрати діяльності” плану рахунків, рахунки які є номінальними і закриваються у момент визначення результатів діяльності.

Узагальнення всієї інформації про витрати та доходи, фінансові результати здійснюється в певних облікових реєстрах із майбутнім записуванням даних у Головну книгу сільськогосподарського підприємств, а далі – до Балансу і “Звіту про фінансові результати”. Весь аналітичний облік усіх фінансових результатів здійснюється за певним характером, видами

продукції, робіт, товарів, та надання послуг також за іншими напрямками, визначеними сільськогосподарським підприємством [35, с. 178].

Схема послідовного руху інформації у всіх регістрах аналітичного і синтетичного обліку в залежності до витрат, доходів і фінансових результатів представлена на рисунку 2.2.

Необхідно проводити облік фінансових результатів відокремленою від фінансової, операційної, інвестиційної та іншої діяльності, які дають потрібну деталізацію інформації про витрати, доходи і фінансові результати, а також збільшуються певні можливості з використання за центрами відповідальності для прийняття вдалих управлінських рішень рівні підрозділу та на рівні суб'єкта господарювання.

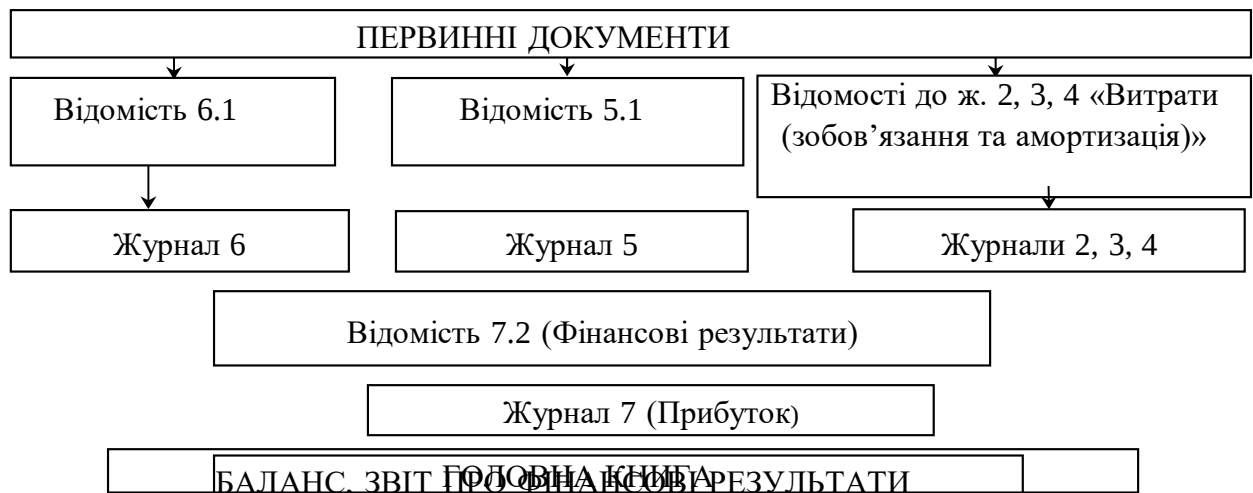

Рис. 2.2. Загальна схема обліку витрат та доходів в документах [36]

Запропоноване певне розмежування обліку фінансового результату від певних видів діяльності та забезпечить весь управлінський персонал потрібною інформацією в залежності до реалій господарської діяльності сільськогосподарського підприємства. Практичне значення отриманих результатів залежить у тому, що застосування науково-практичних розробок і рекомендацій із удосконалення організації усього обліку фінансових результатів та дають змогу збільшити якість інформації, оперативність, а також ефективність приймання управлінських рішень.

2.2. Синтетичний та аналітичний облік доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств

Кожне сільськогосподарське підприємство, враховуючи усю специфіку своєї діяльності, вибирає рахунки які їм потрібні при введенні бухгалтерського обліку і закріплюється в Наказі про облікову політику підприємства.

Особливості сільськогосподарського підприємства відображаються в організації виробництва, яка визначається технологією виготовлення продукції. Тому для управління процесом виробництва сільськогосподарського підприємства необхідно виділити зміст, вид, обсяг та форму надання інформації, яке кожне підприємство формує самостійно. Особливе значення має правильна організація та своєчасність обліку витрат на сільськогосподарському підприємстві за видами продукції (робіт, послуг) і підрозділами, тобто необхідна організація синтетичного та аналітичного обліку [37, с. 213].

В новітній теорії обліку виникає проблема невизначеності, що до висвітлення методики формування та організації обліку доходів та витрат. Дохід виникає у русі грошових коштів та надходжень, які були одержані від продажу товарів продукції, готової продукції і виконання робіт і послуг.

Можна класифікувати доходи за певними ознаками, за для визначення мети доходу та правильним розрахунком його суми. Забезпечуй мету визнання доходу та визначення його суми в обліку. Наявний рахунок 70 “Доходи від реалізації”, який поділяються на певні субрахунки 701, 702, 703, 704, 705. За допомогою рахунків 701 – 703 відображається збільшення доходу. За допомогою дебет сума непрямих податків, а саме: суми, яке отримує виробництво на рахунок комітента, залежно списується доходів на фінансові результати. На субрахунку 704 за дебетом відображається сума наданих знижок а за кредитом субрахунку відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 “Фінансові результати”.

Таблиця 2.3

**Відображення в обліку операцій з надання знижок в
сільськогосподарських підприємствах**

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
1.	Реалізовано товар	361	701	30 000
2.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	701	641	5 000
03.	Надано покупцю знижку у розмірі 10 % від вартості реалізованої продукції (30 000 x 10%)	704	361	3 000
4.	Відображено ПДВ на суму наданої знижки	704	641	500
5.	Списаний дохід на фінансовий результат	701	791	15 000
6.	Списано витрати на фінансовий результат	791	704	1 500

До доходів орендної діяльності, які отримані у звітному періоді, крім доходу від проданих товарів для цього наявний рахунок 71 “Інший операційний дохід”. За кредитом рахунку відображено збільшення, або визнання доходу. Рахунок 71 має десять субрахунків які відображені у Додатку В.

Потрібно звернути увагу на те, що доходи не від однієї операційної діяльності, а і за операціями, які з'являються у результаті здійснення та використовуються такі субрахунки як: 717 “Дохід від списання кредиторської заборгованості”, 715 “Отримані штрафи, пені, неустойки” та субрахунки 718 “Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів”, 716 “Відшкодування раніше списаних активів” і 71 “Інший операційний дохід”. Ми вважаємо, те що було б необхідним зазначені нами субрахунки виключити з даного рахунку 71 “Інший операційний дохід” та помістити окремими субрахунками до змісту рахунку 74 “Інші доходи”. Головною підставою до підходу щодо переміщення інформації із наведених субрахунків до структури рахунку 74 є те, що не можливо відшукати жодного сільськогосподарського підприємства (у тому числі і досліджуване нами підприємство), в усіх установчих документах які передбачаються здійсненням операційної діяльності і є пов'язані, наприклад з отриманням доходів від одержання сільськогосподарським підприємством штрафів, неустойок, пені, одержанням доходів від відшкодування ними раніше списаних активів і списання кредиторської заборгованості, та одержання доходів від безоплатно одержаних оборотних активів.

Представлені доходи не являються виразниками безпосередньо операційної діяльності сільськогосподарського підприємства як такої, а являються наслідками операцій, які з'являються при виконанні операційної діяльності сільськогосподарського підприємства.

Врахувавши наявність орендних підприємств, які активно передають у операційну оренду відповідні їм виробничі засоби (опираються на певну частку доходів від наведених операцій у загальній структурі доходів), та беручи до уваги сільськогосподарські підприємства, для яких операційна оренда являється головним видом діяльності, тому можемо зауважити, що накопичення доходів від операційної оренди виробничих основних засобів потрібно включити до складу рахунку 70 “Доходи від реалізації”, зокрема на субрахунок “Дохід від операційної оренди активів”.

З метою розділення доходів від операційної оренди виробничих засобів сільськогосподарського підприємства і засобів невиробничого призначення потрібно проводити на окремому субрахунку до певного рахунку обліку 74 “Інші доходи”, для того щоб уникнути певних ситуацій, коли підприємство від основної діяльності одержує збитки, за рахунок оренди вони можуть скоротити та взагалі можна зауважити, що фінансовий результат від операційної діяльності не може відповідати певному дійсному фінансовому стану сільськогосподарського підприємства [38, с. 135].

Для обліку витрат у широкому значенні відображають сукупність способів, систематизації та групування даних про витратах, для досягнення визначеної мети, та вирішення конкретного завдання. Синтетичний облік витрат і виходу продукції сільськогосподарських підприємствах здійснюється на активному калькуляційному рахунку 23 “Виробництво”, за призначенням і структурою – до групи операційних, калькуляційних рахунків [39, с. 173].

Собівартість, проведених послуг з ремонту самим сільськогосподарським підприємством, зменшується на вартість матеріалів, одержаних при проведенні ремонту, які будуть оприбутковані в складі запасів

і придатні до використання(крім матеріалів, отриманих при ліквідації основних засобів та інших необоротних матеріальних активів).

Аналітичний облік рахунку 23 ведеться за видами виробництва продукції, за статтями витрат та групами продукції, які виробляються. На великих сільськогосподарських підприємствах аналітичний облік витрат ведеться за підрозділами підприємства. В підрозділах сільськогосподарські підприємства використовується надання взаємних послуг. У такому разі витрати за взаємними послугами матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги [40, с. 176].

Рахунки “Витрат діяльності” використовують для узагальнення інформації витрат операційної, фінансової, інвестиційної, діяльності також витрати на запобігання та ліквідацію їх наслідків надзвичайних подій. Основні вимоги до певного визнання, усього складу та оцінки витрат сільськогосподарських підприємств викладені в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”[41].

Рахунок 90 “Собівартість реалізації” створений для нагромадження інформації про собівартість реалізованої готового товару. При створенні собівартості реалізованих товарів (без торгових націнок), робіт і послуг, створюють запис: дебет рахунки 90 і кредит рахунків 21, 23, 26, 27, 28. Списання собівартості реалізованого товару на фінансові результати: дебет рахунки 79 “Фінансові результати” і кредит рахунку 90 “Собівартість реалізації”.

Облік накладних виробничих витрат на організацію сільськогосподарського виробництва та управління цехами, підрозділами головного та допоміжного виробництва, та витрати на експлуатацію машин та устаткування здійснюється на рахунку 91 “Загальновиробничі витрати”. За дебетом рахунку 91 зображується сума певних витрат, за кредитом – щоденне, списання на рахунки 23 та 90. Аналітичний облік буде вестися за всіма місцями виникнення та їх статтями.

До загальногосподарських витрат, можна віднести витрати на оплату заробітної плати усього адміністративно-управлінського персоналу, витрати на відрядження, а також витрати на удержання основних засобів, аудиторські, транспортні послуги, охорона, канцелярські витрати, інших матеріальних необоротних активів, сума податків, зборів. Аналітичний облік здійснюється за видами витрат.

До усього складу виробничої собівартості продукції не потрібно включати до складу, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати а тому вони відображаються на рахунках обліку витрат звітного періоду – 92 “Адміністративні витрати”, 93 “Витрати на збут”, 94 “Інші витрати операційної діяльності”[42].

На рахунку 92 “Адміністративні витрати” вказують загальні витрати, створені на основі управління та обслуговування виробництва. По дебету рахунку 92 розраховуються витрати з кредити різних рахунків, а уже по кредиту рахунку 92 відносяться адміністративні витрати на фінансові результати у дебет рахунку 79 “Фінансові результати”.

На відповідному рахунку 93 “Витрати на збут” описуються витрати, створені із збутом робіт, товарів та послуг. По дебету рахунку 93 рахуються суми певних витрат збуту, а по кредиту – їх віднесення на фінансові результати у дебет рахунку 79 “Фінансові результати”.

На рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності” рахуються витрати операційної діяльності всі крім тих, що видно по рахунках 90, 91, 92, 93. За дебетом рахунку 94 рахується суми певних інших витрат операційної діяльності, а по кредиту – їх відображають на фінансові результати в дебет рахунку 79 “Фінансові результати”.

Певні витрати на оплату праці поділяють на заробітну плату та інші виплати для робітників. За дебетом рахунку 23 “Виробництво” заносять усі витрати які створені для підприємства, заробітна плата працівникам, які працюють на одному підприємстві, ремонт виробничого приміщення, також

основні витрати, що відносяться на собівартість виробленого товару та сума незавершеного виробництва, а по кредиту заповнює сума товару випущеної готової продукції та сума відходів підприємства. Рахунок 23 “Виробництво” створений для обліку витрат, які витрачаються на протязі місяця і створили виробничу собівартість всієї виготовленої продукції.

Наявні дві основні групи операційних витрат, які видно на рисунку 2.3. До них наявні такі:

- витрати, які не пов’язані з виробничою собівартістю товару. Витрати першої групи до якої включають витрати на збут, адміністративні витрати.
- витрати, які пов’язані на з собівартістю товару. До витрат певної групи належать прямі витрати на оплату праці, загальновиробничі витрати, прямі матеріальні витрати та інші прямі витрати.

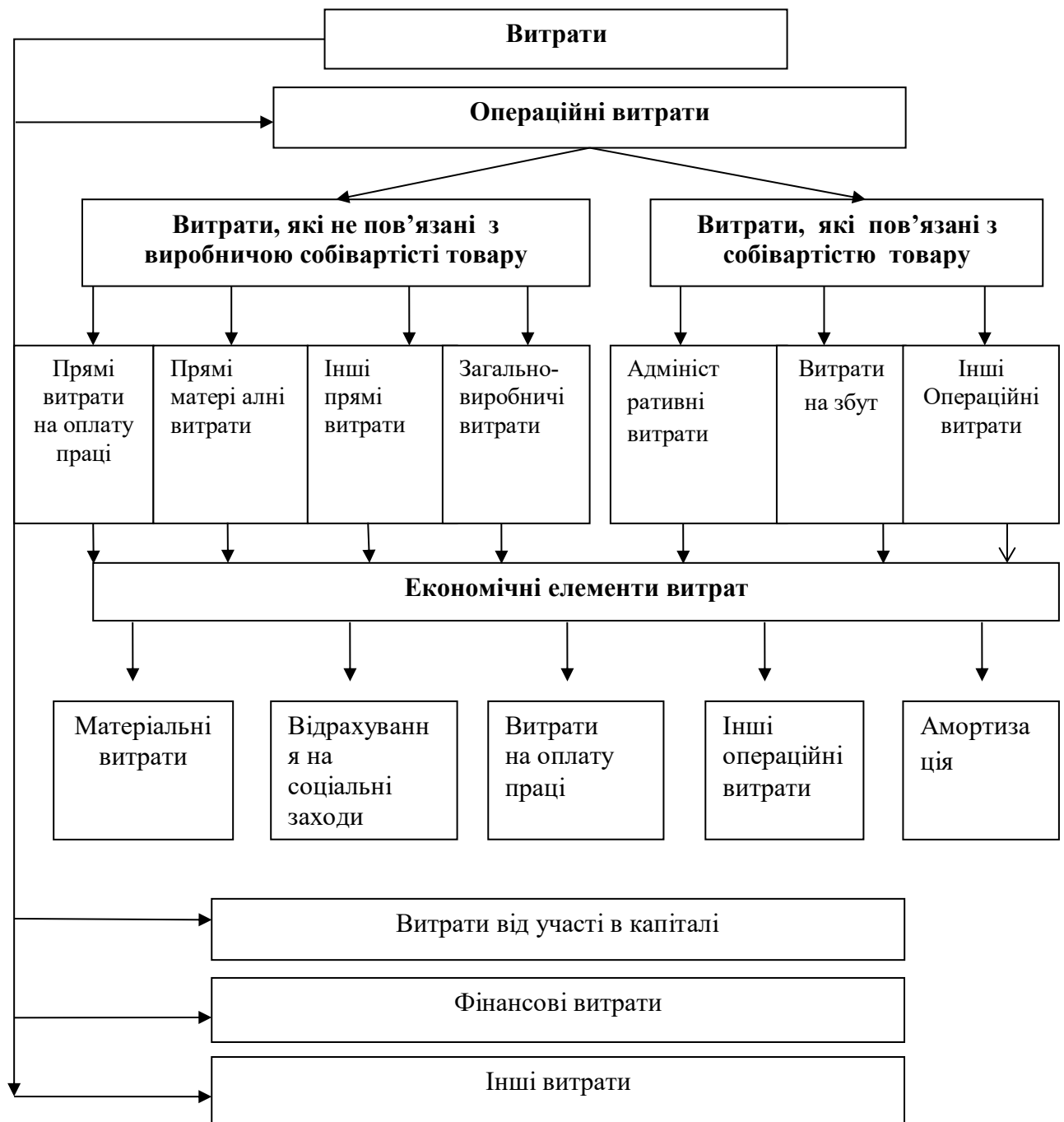

Рис. 2.3. Склад витрат сільськогосподарського підприємства [43].

Узагальнивши фінансовий результат усієї діяльності сільськогосподарського підприємства являється прибуток чи збиток. Його зазначають як різницю між усією виручкою від реалізації продукції і її собівартістю, із врахуванням інших доходів або збитків. Розраховуючи прибуток чи певні збиток здійснюється на відповідному рахунку 79 “Фінансові результати” шляхом закриття рахунків з обліку доходів і собівартості реалізації та інших витрат. На даному рахунку “Фінансові результати”

зазначають згорнуте сальдо, сумою якого є прибуток чи збиток за певний період. Даний рахунок 79 “Фінансові результати” потрібний для обліку та узагальнення усієї інформації про фінансові результати сільськогосподарського підприємства. За кредитом рахунку 79 “Фінансові результати” зображають суми у порядку всього закриття рахунків із обліку витрат і нарахованого податку на прибуток. Сальдо із рахунку при закритті списують на певний рахунок 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)”.

На субрахунку 791 “Фінансовий результат від основної діяльності” розраховують прибуток чи збиток сільськогосподарського підприємства. За кредитом певного субрахунку зображають в порядку закриття рахунків та суму доходів від реалізації готової товарів, продукції, послуг, робіт, а за дебетом – суму закриття рахунків із обліку собівартості продукції, робіт, товарів та послуг; витрат на збут, адміністративних витрат, інших операційних витрат.

Форма даного Звіту про фінансові результати, в якому відображується інформація про всі доходи та витрати операційної діяльності, та побудована за певним принципом функціонального групування витрат та доходів, які дають змогу оцінити рівень та вартість усіх функцій. За умови, якщо оцінка доходу може бути правильно розрахована, дохід в Звіті про фінансові результати зображається у момент прибуття активу чи зменшення зобов’язання, які в свою чергу призводять до зростання власного капіталу сільськогосподарського підприємства. Витрати потрібно негайно зображати, якщо економічні вигоди не можуть відповідати чи перестають відповідати стану, за якого вони будуть визначатися активами сільськогосподарського підприємства.

У бухгалтеру потрібно приділити значну увагу на здійснення не технічних робіт з реєстрації фактів господарського життя сільськогосподарського підприємства, а необхідно брати участь у прийнятті управлінських рішень, яка ґрунтується на оперативній бухгалтерській інформації. Тому можна зауважити, що основним з напрямків збільшення

обліку доходів та витрат операційної діяльності на сільськогосподарському підприємстві є запровадження автоматизованої системи ведення бухгалтерського обліку. Завдяки автоматизації зменшується час на оформлення багатьох документів, які не будуть потребувати значних місць для їх зберігання.

2.3. Напрями удосконалення обліку доходів, витрат та фінансових результатів виробництва підприємства ТОВ “Агросвіт”

Нові умови господарювання зобов’язують від сільськогосподарських підприємств ґрунтовної політики роботи і швидкої відповіді на будь-які її переміни. Одним із головних запитань правильного керування сільськогосподарського підприємства є контролю витрат й система обліку. Формат витрат відображає собою основний запас збільшення прибутку виробництва. У залежності від калькулювання а також системи обліку, витрати повині мати раціональний показник і навпаки. Отже, питання вдосконалення обліку і контролю витрат не послаблює своєї актуальності. Витрати є зниження економічного комфорту у звітному періоді у формат вибуття чи користування ресурсів або підвищення обов’язань, які обумовлює зменшення особистого капіталу підприємства (за винятком поділом коштів між учасниками (акціонерами) чи його видалення) за елементами, що дані витрати повині бути точно оцінені. Витрати підтверджуються в обліку, коли існує можливість погіршення сучасних економічних вигід, зв’язані із зменшенням ресурсів або зі збільшенням заборгованості, що може бути імовірно фіксовано. Витрати обчислюються з вирахуванням положення відповідності. Вони містяться до Звіту про фінансові результати у інтервалі, в якому був нарахований дохід, для одержання якого були створені дані витрати.

Відповідно до п. 5-8 П(С)БО 16 [44] витрати підтверджуються за даними умовами:

- Підтвердження на основі раціонального і систематичного поділу економічних вигод, які створює активи протягом деяких звітних періодів.
- Збільшення обов'язків або зменшення активів, які спричиняють до зменшення особистого капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за суму його розподілу або вилучення власниками).
- Можлива відповідна оцінка суми витрат.
- Швидке підтвердження, якщо економічні умови не залежать або перестають певними критеріями капіталів підприємства.

Нормами П(с)БО 16 суттєво пояснюють умови створення витрат підприємства, що зображені на рис. 2.4

Бухгалтерський облік у положеннях динамічних ознак економічних відносин вимагає перегляду багатьох груп в тому числі і витрат. Головної актуальності приймає необхідність поділу витрат за ознаками роботи. За даною ознакою можна поділити витрати на фінансову, інвестиційну та операційну роботу сільськогосподарського підприємства. Ознаками побудови їх обліку означають про те, що деякі проблеми можуть лишатися актуальними та можуть вимагати дуже глибокого дослідження. Важливим завданням бухгалтерського обліку на новому етапі є більш доцільне його поліпшення з ознакою приведення у відповідність з вимогами міжнародних стандартів, ринкової економіки та управління сільськогосподарськими підприємствами.

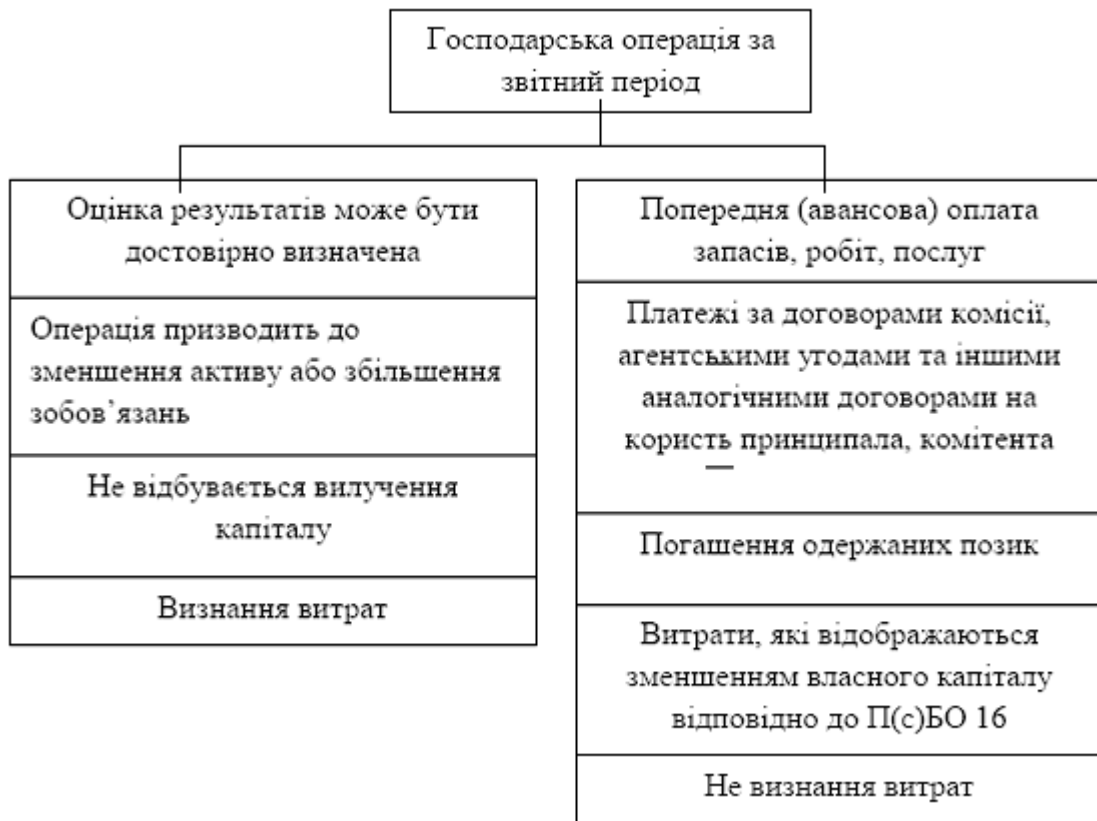

Рис. 2.4 Визнання витрат відповідно до П(с)БО 16 [45]

Витрати підприємства потрібно класифікувати за певними ознаками. Класифікація витрат треба для створення вартості товарів призначене для ціноутворення. Величезне значення класифікації витрат в керуванні ними і, найголовніше, при створенні калькуляції собівартості продукції для певних потреб керування наведено у таблиці 2.4[46].

Залежно до Стандарту бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”:

- інвестиційною роботою вважається реалізація і придбання ресурсів, що применшуються, а також короткострокових фінансових вкладень, які не є еквівалентами грошових коштів.

- звичайна робота — будь-яка основна робота сільськогосподарського підприємства, а також процедура, що її виникають або забезпечують згідно її проведення. Прикладами звичайної роботи є створення і реалізація продукції, надання послуг, реалізація оборотних активів,

виконання робіт. Отже, звичайна робота поділяє в себе операційну та іншу роботу.

- операційна робота – головна робота підприємства, а також інші види роботи, які не є фінансовою чи інвестиційною роботою сільськогосподарського підприємства.

Таблиця 2.4

Класифікація витрат сільськогосподарських підприємств

Ознаки класифікації	Групи витрат підприємства
По відношенню до обсягів виробництва	умовно-постійні витрати умовно-змінні витрати
По відношенню до певного виробничого процесу	основні витрати накладні витрати
За доцільністю	продуктивні витрати непродуктивні витрати
За календарним періодом	одноразові витрати поточні витрати
За єдністю складу	одно елементні витрати комплексні витрати
За видами діяльності	витрати фінансової діяльності витрати операційної діяльності та витрати інвестиційної діяльності
За видами витрат	витрати за економічними елементами витрати за статтями калькуляції

Фінансова робота належать операції, які належать до зміни розміру і складу особистого капіталу та кредит сільськогосподарського підприємства (притягнення позикових коштів, оплата відсотків по них, а також отримані дивіденди, відсотки).

Зокрема, наявні певні розбіжності щодо зарахування витрат по рахунках за видами роботи. Перш за все можна звернути увагу на звичайну роботу сільськогосподарського підприємства. Відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку капіталу, господарських операцій та зобов'язань, активів сільськогосподарських підприємств та асоціацій у основі рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності” є дані субрахунки як 944 “Сумнівні та безнадійні борги” та 941 “Втрати на дослідження розробки”, які є дуже

сумнівними в результаті оформлення не безпосередньо головної операційної роботи, а за операціями.

Не зовсім зрозумілим є створення ресурсу проблемних боргів, що з'являються у результаті розробці орендного підприємством готового товару по рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності”. Отже, що утворення даного резерву має буде зумовлене також за результатами здійснення усіх фінансових інвестицій, собівартість реалізації зображаються на рахунку 97 “Інші витрати”. Отже, доречним являється використання рахунку “Сумнівні та безнадійні борги” відокремленим субрахунком до рахунку 95 “Фінансові витрати” (свіжого субрахунку 952 “Сумнівні та безнадійні борги від фінансової діяльності”), не використовуючи його з рахунку 94 “Інші витрати операційної діяльності”. Нібито, субрахунок 952 “Сумнівні та безнадійні борги від фінансової діяльності” в рахунок 95 “Фінансові витрати” використовувати новий, а затверджений Планом рахунків бухгалтерського обліку 952 “Інші фінансові витрати” використати на субрахунок 953, що буде послідовним, зважаючи на методики обліку витрат роботи сільськогосподарського підприємства.

Також, субрахунок 941 “Витрати на дослідження і розробки” є не тільки операційними витратами, а витратами інвестиційної роботи, то було б доречним перенести відповідний субрахунок на рахунок 971, а сам рахунок 971 “Собівартість реалізованих фінансових інвестицій” змінити на „Інші інвестиційні витрати”, отже для обліку інвестицій вже є рахунок 96.

Оскільки, доречним є віддавати собівартість реалізованих головних засобів, нематеріальних ресурсів та інших необоротних матеріальних ресурсів на субрахунок 943 “Собівартість реалізованих виробничих запасів” і змінити його на “Собівартість реалізованих основних засобів та виробничих запасів”.

Зараз вітчизняних сільськогосподарських підприємств зображує основні витрати частково. Найголовніший відсоток витрат, що лишається за обліком, відноситься до витрат на оплату праці, тому з'явився новий термін “тіньова

зарплата”. Основа коштів для видачі даної заробітної плати виступають “тіньові доходи”, які утворюються за рахунок вартості необлікованої продукції. Головні причини “тіньових доходів” і “тіньової зарплати”:

- великий рівень корупції в місцевих і державних органах влади, що передбачає основу хабарів, які опосередковано залежать як на дійсну собівартість продукції (послуг, робіт), так і на ціну продажу;
- “вульгаризація” ПДВ і суттєвий відсоток нарахувань від фонду оплати праці до соціальних фондів, що збільшує “податковий тягар” на підприємства і не може їм нормально розвиватися;
- низька ефективність чинних видів, форм, типів механізмів та систем усього економічного контролю в Україні, що призводить до порушення даних певних принципів контролю, як безперервність і системність, дієвість, відкритість (гласність) даних про результати ревізії.
- недостатність правильних нормативно-правових актів України, які б грубо обмежували велике збагачення наявних фізичних осіб (у тому числі за рахунок витрат, належних до юридичних осіб);

Ми вважаємо, що до наявних проблем вітчизняного обліку, можна перерахувати такі: теоретичні, технологічні, методологічні, кадрові, організаційні, масштабні, рівневі, фінансові. Серед головних проблем обліку витрат сільськогосподарського підприємства в Україні наявні такі проблеми: повноти і своєчасності зображення в системі обліку витрат сільськогосподарського підприємства; здійснення максимальної достатньої та оперативності аналітичності вихідної даних про доходи й витрати сільськогосподарського підприємства; утворення єдиної інформаційної загальнодержавної бази нормативів і норм для обліку й контролю за доходами та витратами сільськогосподарського підприємства; утворення оптимального співвідношення обсягів неавтоматизованих і автоматизованих обліково-контрольних робіт та формулювання їхньої ролі у зменшенні витрат і збільшенні доходів сільськогосподарського підприємства; рівня належно

обліково-контрольної системи орендного підприємства щодо його доходів і витрат даним нормативно-правовим актам України з обліку та контролю; організаційного забезпечення управління обліку доходів і витрат матеріально-технічного та сільськогосподарського підприємства.

Можливості наступних досліджень проблеми обліку доходів і витрат п сільськогосподарського підприємства значно широкі і протягом багатьох років спостерігатимуть значний інтерес у вчених-економістів із вирахуванням форм і розмірів особливостей підприємств, системи оподаткування, організаційно-правових форм, видів економічної діяльності.

РОЗДІЛ III

АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Організація аналізу фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”

Важливого значення в розвитку сільськогосподарського підприємства набуває аналіз усіх фінансових результатів тому що він являється потрібною умовою за для управління витратами і доходами метою яких являється підвищення прибутку, та підвищення рентабельності. Головним джерелом аналізу формування, структури та динаміки показників фінансових результатів сільськогосподарського підприємств є форма №2 “Звіт про фінансові результати”.

Поступово на підприємстві здійснюється формування прибутку, що включає в себе певні кроки, які необхідні для здійснення, для отримання цілісної картини фінансового стану сільськогосподарського підприємства. Етапи аналізу усього фінансових результатів сільськогосподарського підприємства наведені в рисунку 3.1.

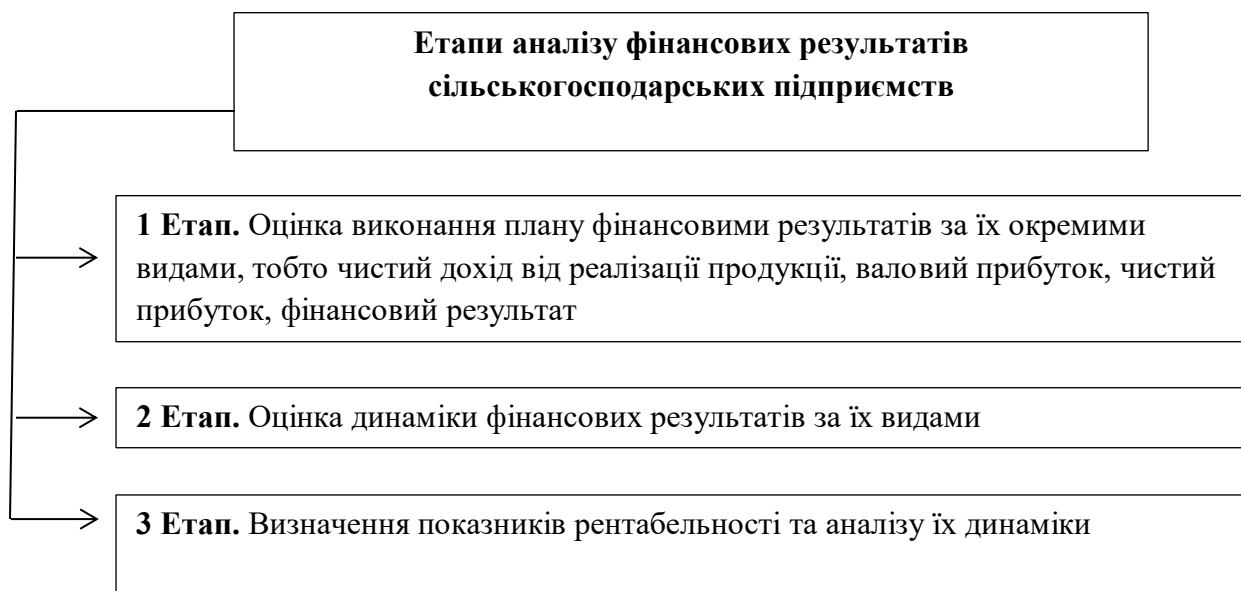

Рис. 3.1. Етапи аналізу фінансових результатів сільськогосподарських підприємств[47].

Для того, щоб порівняти ТОВ “Агросвіт” з іншими підприємствами,

потрібно розглянути усі його середньогалузеві показники, потрібно провести аналіз фінансового стану господарства, який представлено у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Аналіз фінансового стану господарства ТОВ “Агросвіт” за період 2019-2021 роки (тис. грн)

Показник	Роки			Відхилення від 2020 р. до 2019 р.		Відхилення від 2021 р. до 2020 р.	
	2019	2020	2021	(+, -)	(%)	(+,-)	(%)
Необоротні активи	6809	9359	11149	4340	163,8	1790	83,9
Виробничі запаси	1084	1450	1303	219	21,2	-147	-12,3
Кошти	240	892	1209	652	26,9	317	73,7
Дебіторська заборгованість	568	841	1220	273	148,06	379	145,07
Власний капітал	55027	105864	138108	50837	192,4	32244	76,7
Заборгованість за позиками	1342	2941	6039	1599	45,9	3098	48,7
Кредиторська заборгованість	1562	5246	9737	1897	29,8	4491	53,9
Виручка від реалізації продукції (робіт і послуг)	13198	21886	17397	8688	60,30	-4489	-20,5
Затрати на виробництво	14529	20573	29851	6044	70,6	9278	68,9
Прибуток звітного року	2569	8037	5254	5468	32	-2783	-34,6

Аналіз фінансового стану 2019-2021 років показує, що прибуток, склав 5254 тис. грн., відповідно з попереднім роком відбулось зменшення на 2783 тис. грн. (34,6%), за рахунок зменшення вартості виробничих запасів на 147 тис. грн. (12,3%), збільшення вартості необоротних активів на 1790 тис. грн. (83,9%), коштів – на 317 тис. грн. (73,7%), власного капіталу – на 32244 тис. грн. (76,7%) порівняно з 2019 р. Зросла заборгованість за позиками на 3098 тис. грн. (48,7%), та кредиторська заборгованість на 4491 тис. грн. (53,9%), зменшилась виручка від реалізації продукції на 4489 (20,5 %) та зросли затрати на виробництво на 9278 тис. грн. (34,6 %) порівняно з 2020 роком.

Зате прибуток у 2020 р. перевищує на 5468 тис. грн. прибуток, який одержали у 2019 р., за рахунок збільшення вартості виробничих запасів на 219

тис. грн. (21,2 %), збільшення коштів на 652 тис. грн. (26,9 %), підвищення вартості необоротних активів на 4340 тис. грн. (163,8 %) та власного капіталу на 50837 тис. грн. (192,4 %) порівняно з 2018 р. Зросла дебіторська заборгованість на 273 тис. грн. (148,06%), кредиторська заборгованість на 1897 тис. грн. (29,8%) і також збільшилася заборгованість за позиками на 1599 тис. грн. (45,9%), зросла виручка від реалізації продукції на 8688 тис. грн. (60,30%), це зумовило збільшення затрат на виробництво на 6044 тис. грн. (70,6 %) порівняно з 2020 роком.

Ступінь ліквідності оборотних активів та їх груп визначають для оцінки платоспроможності сільськогосподарського підприємства.

Таблиця 3.2

Показники платоспроможності (ліквідності) сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт”

Показник	Формула розрахунку	Роки			Рекомендовані значення показників
		2019	2020	2021	
Коефіцієнт покриття	$K_{п} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{P_1 + P_2}$	7,1	4,2	6,1	1,5 - 2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{ш.л.} = \frac{A_1 + A_2}{P_1 + P_2}$	6,8	3,1	2,3	0,8 - 1,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{абс.л.} = \frac{A_{\text{—}1}}{P_1 + P_2}$	0,06	0,4	0,003	>0,2

Коефіцієнт покриття в повній мірі характеризує достатність оборотних активів для покриття боргів і вказує на те, що 4,2 грн. припадає на одну гривню зобов’язань. Коефіцієнт ліквідності показує, що частина поточних зобов’язань буде погашена як і за рахунок грошових коштів, так і за рахунок очікуваних фінансових надходжень за певну відвантажену продукцію. Коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає, частину поточних зобов’язань що будуть погашені активами, які мають абсолютну ліквідність у орендних підприємствах.

Аналіз прибутку проводиться методом фактичними даними за

попередній період із порівняння фактичних даних за звітний період сільськогосподарських підприємств.

На основі “Балансу” (ф. № 1) ми розрахували і дали оцінку зміни показників, що характеризують фінансову стійкість сільськогосподарського підприємства (табл. 3.3)

Таблиця 3.3

Показники, що характеризують фінансову стійкість ТОВ “Агросіт”

Показник	Формула розрахунку	Роки			Рекомендовані значення показників
		2019	2020	2021	
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\frac{p. 2515 - p. 1696}{p. 2515}$	0,65	0,76	0,66	$\geq 0,1$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{p. 2515 - p. 1695}{p. 1495}$	0,8	0,65	0,61	> 0
Коефіцієнт фінансової стабільності	$\frac{p. 1495}{p. 1595 + p. 1695}$	2,1	0,43	1,3	$\geq 0,5$
Коефіцієнт зносу	$\frac{p. 1012}{p. 1011}$	0,35	0,31	0,28	$< 0,5$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{p. 1160 + p. 1165 + p. 1166 + p. 1167}{p. 1695}$	0,032	0,81	0,00056	$\geq 0,5$

Оцінка різноманітних показників прибутку сільськогосподарського підприємства здійснюється за такими етапами[48]:

1. Оцінка виконання плану з прибутку за окремими видами прибутків та збитків.
2. Встановлення динаміки фінансових результатів за певний період.
3. Вивчення впливу факторів на зміну суми прибутку від реалізації продукції.
4. Оцінка рівня рентабельності продукції і орендного підприємства в цілому.
5. Розроблення резервів зростання прибутку та рентабельності орендного підприємства.

Фактори, які в загальному впливають на зміну прибутку складаються з обсягу реалізації усієї продукції; ціни реалізованої продукції; структури реалізованої продукції; собівартість однієї одиниці продукції; собівартість

продукції за рахунок структурних зрушень у складі продукції підприємств.

Згідно з даними таблиці 3.4., чистий прибуток сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт” у 2021 році порівняно з попереднім знизився на 2783 тис. грн. (45,6 %) та склав 4203 тис. грн. Це зниження в повній мірі зумовлено зменшенням прибутку від звичайної діяльності. Також відбувається зменшення прибутку від операційної діяльності у звітному році порівнюючи з 2020 роком на 1879 тис. грн. (17,7%). Потрібно звернути увагу на збільшення частки собівартості реалізованої продукції у 2020 році порівняно з базисним на 211 тис. грн. (0,2 %). Ці зміни негативно впливають діяльність підприємства, тому що вони збільшують адміністративні витрати на 107 тис. грн. (0,2 %) також зменшився валовий прибуток на 980 тис. грн. (7,7 %) порівняно з 2020 роком.

Таблиця 3.4

**Показники рівня та динаміки фінансових результатів у ТОВ “Агросвіт”
(тис. грн)**

Показники	Роки				Відхилення (+, -)	
	2020		2021			
	Сума, грн.	у % до обороту	Сума, грн.	у % до обороту	Сума, грн.	у % до обороту
Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	18239	100	17457	100	-772	-4,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	14264	84,3	14412	84,5	211	0,2
Валовий прибуток (збиток)	3851	24,2	2871	16,4	-980	-7,7
Інші операційні доходи	2481	13,9	988	5,9	-2863	-8
Адміністративні витрати	291	2,1	398	2,3	107	0,2
Витрати на збут	12	0,12	-	-	-	-
Інші операційні витрати	791	4,6	106	1,2	-685	-3,4
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	6250	38,1	4371	20,4	-1879	-17,7
Дохід від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-
Інші фінансові доходи	-	-	-	-	-	-
Інші доходи	-	-	163	0,8	-	-
Фінансові витрати	280	1,4	107	0,6	-173	-0,8
Інші витрати	-	-	189	1,01	-	-
Прибуток (збиток) до оподаткування	8037	28,7	5254	18,7	-2783	-45,6
Чистий прибуток (збиток)	6430	28,7	4203	18,7	-2783	-10

Важливою складовою величини прибутку здійснює прибуток від реалізації продукції, сума якої формується від таких факторів: відпускні ціни на сировину, паливо, матеріали, тарифи на енергію; обсяг реалізації; структура продукції; рівень витрат трудових та матеріальних ресурсів. Визначення будь яких причин та впливів на показники прибутку потрібно проводити із використанням факторного аналізу орендного підприємства [49].

Сутність факторного аналізу полягає у розрахунку впливу виручки від продажу, собівартості, ціни, управлінських витрат, також сукупного впливу різних факторів на прибуток від продажу на зміну прибутку, який розраховується у грошовому виразі.

Загальний вплив цих чинників відповідає абсолютному відхиленню прибутку від продажу у 2021 році порівняно з 2020 роком представлено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Показники факторного аналізу прибутку в ТОВ “Агросвіт” (тис. грн)

Показники	2020 р., тис. грн.	2021 р., тис. грн.	Абсолютна зміна, грн.	Відносні зміни, %
			4=3-2	5=(4/2)*100%
1	2	3	4	5
Виручка від реалізації	21886	17397	-4489	-20,5
Собівартість	14264	14412	148	1,04
Комерційні витрати	12	-	-	-
Витрати на управління процесом	291	398	107	36,8
Прибуток від продажів	8037	5254	-2783	-34,6

За результатом факторного аналізу прибутку можна зробити висновок: сума виручки від реалізації продукції у 2021 р. становить 17 397 тис. грн., сума зменшилась на 4489 тис. грн. (20,5 %). Собівартість продукції у 2020 році становить 14412 тис. грн. Сума збільшилась порівняно з 2019 роком на 148 тис. грн. (1,04 %), що здійснює негативний вплив на діяльність сільськогосподарського підприємства. У 2021 р. орендне підприємство отримало прибуток від продажів в розмірі 5254 тис. грн., що складає порівняно меншу суму з минулим роком на 2783 тис. грн. (34,6 %) причиною якого є

збільшення витрат та підвищення собівартості продукції сільськогосподарського підприємства.

3.2 Методика аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства “Агросвіт”

Аналіз доходів сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт” можемо розпочати із дослідження динаміки поведінки, точніше вивчення доходів за певні останні аналізовані роки, для цього будемо використовувати обчислення темпу росту у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок темпів росту доходів ТОВ “Агросвіт” за 2019-2021 рр.

Роки	Доходи підприємства, грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2019	11 642 581,66	100,00	100,00
2020	61 910 469,86	567,89	567,89
2021	75 549 711,69	672,54	133,18

Оскільки, аналізуюче нами сільськогосподарське підприємство яке створено у 2019 році, тому доходи так різняться від наступних років. Можна спостерігати велике підвищення доходів порівнюючи із базисним показником, оскільки це і є 2019 рік, тому недоцільно брати дані для аналізу за цей рік, через те, що вони є неспівставні. Коли ж розглядати ланцюгові темпи росту, також отримаємо стабільні показники зростання доходів, що безумовне є значним позитивним явищем для сільськогосподарського підприємства.

Таким чином, можна провести аналогічним чином аналіз базисних та ланцюгових темпів росту сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт” усіх доходів у 2021 році у розрізі чотирьох кварталів наведено у таблиці 3.6

Таблиця 3.6

Розрахунок темпів росту усіх доходів сільськогосподарських

підприємств ТОВ “Агросвіт” за 2021 р.

2021 рік	Доходи підприємства, грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
I квартал	17 632 254,18	100,00	100,00
II квартал	15 795 997,79	88,03	88,03
III квартал	17 541 089,89	99,58	121,74
IV квартал	23 710 141,50	151,93	136,07

Таким чином, отримані базисні темпи росту доходів у розбивці на квартали 2017 року підприємства, свідчать про певні коливання, оскільки у другому кварталі їх величина зменшилась порівняно з базовим першим, однак ситуація у наступних кварталах покращується і свідчить про стабільне зростання доходів, що є позитивним явищем для підприємства. Розраховані ланцюгові темпи росту показують аналогічну ситуацію, у другому кварталі відбулося зменшення суми доходів підприємства, через певні труднощі та зменшення обсягу продаж, але спостерігаємо, що третій та четвертий квартал характеризується позитивними змінами. Тому, коли аналізувати і порівнювати доходи у співвідношенні років, то отримані дані припускають, що з року в рік доходи підприємства плавно підвищуються, що свідчить про ефективну, позитивну та успішну його діяльність. Розрахунки щодо темпів росту доходів на ТОВ “Агросвіт” відобразимо графічно на рис. 3.5.

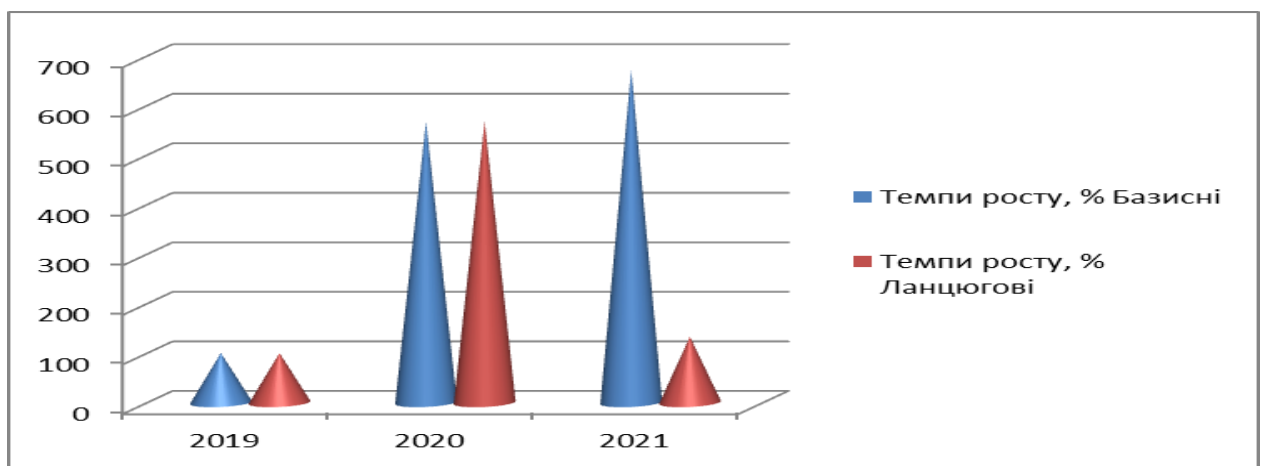

Рисунок 3.1 Темп росту доходів ТОВ “Агросвіт” за 2019-2021 рр.

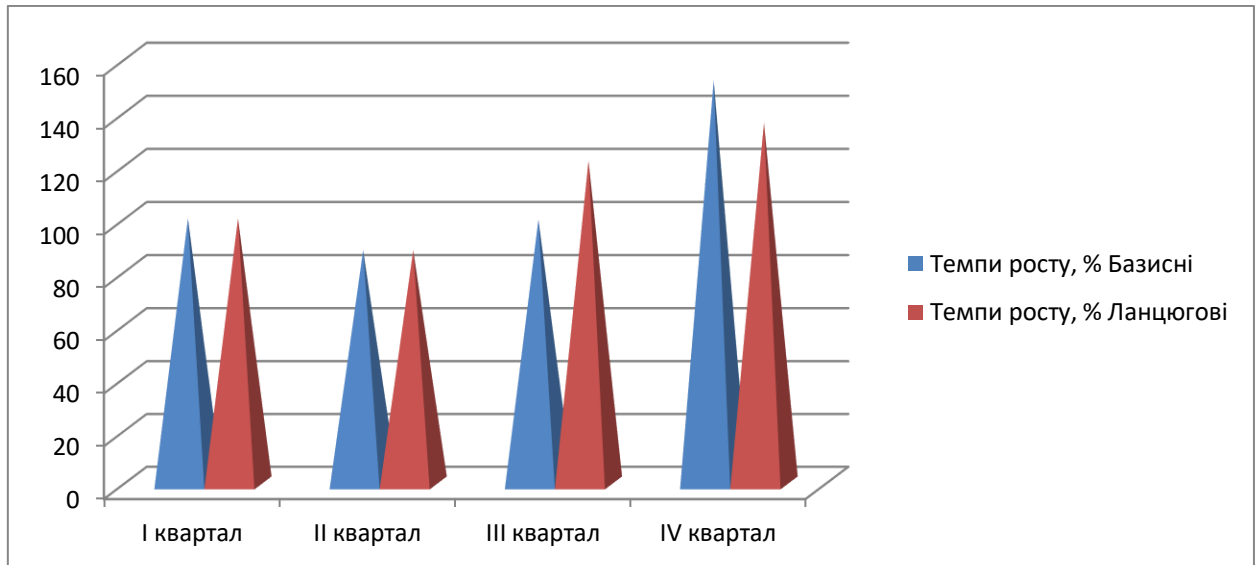

Рисунок 3.2 Наочне відображення темпу росту доходів ТОВ“Агросвіт” за чотири квартали 2021 р.

Проведемо аналіз структури доходів за видами діяльності ТОВ “Агросвіт” наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.7

Аналіз структури доходів ТОВ “Автозапчастина ІФ” за 2020-2021 рр.

Показники	Розмір, грн.		Частка, %		Відхилення	
	2020 р.	2021 р.	2020 р	2021р	грн.	%
Дохід від основної діяльності	64 362 344,51	79 659 452,46	97,89	98,33	15 297 107,96	0,44
Дохід від іншої операційної діяльності	678 105,33	478 602,61	2,11	0,65	-199 502,72	- 1,46
Дохід від фінансової діяльності.	—	11 047,73	—	1,02	11 047,73	1,02
Дохід від звичайної діяльності	65 040 449,83	80 149 102,80	100	100	15 108 652,97	—

Як видно з наведених даних проведеного аналізу здійснюється позитивні зміни в структурі доходів, тому що у 2021 році дохід від основної діяльності виріс порівнюючи із 2020 роком на 15 297 107,96, також у 2021 році з’явився дохід від фінансової діяльності. Також ми розглядали усю структуру доходів, та очевидно, що основну частку, а саме у головному відношенні 98% становить дохід від основної діяльності в досліджуваному нами періоді, малу частку займає дохід від іншої операційної діяльності, який зображено на рис.

3.2

Рис. 3.2. Структура доходів ТОВ “Автозапчастина ІФ” за 2016-2017 рр.

Наступним нашим етапом аналізу являється моніторинг коливання рівня сезонності отриманої підприємством виручки від реалізації товарів, який проводиться за допомогою індексу сезонності, який розрахований для досліджуваного підприємства у табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Аналіз сезонності реалізації товарів ТОВ “Агросвіт” за 2020-2021 рр.

Місяць	Обсяг реалізації, тис.грн		Середньомісячний обсяг, грн.	Індекс сезонності
	2020 р.	2021 р.		
Січень	2 527,02	4 118,48	3 322,75	0,60
Лютий	4 553,24	5 950,29	5 251,77	0,91
Березень	4 129,16	7 623,57	5 876,37	1,02
Квітень	4 587,23	6 151,53	5 369,38	0,94
Травень	3 873,22	5 441,15	4 657,19	0,84
Червень	5 125,06	4 383,51	4 754,29	0,81
Липень	4 456,82	5 398,78	4 927,80	0,86
Серпень	6 150,51	5 425,41	5 787,96	1,05
Вересень	5 829,61	6 776,68	6 303,15	1,14
Жовтень	6 357,33	8 023,74	7 190,54	1,27
Листопад	6 676,02	9 288,18	7 982,10	1,46
Грудень	6 257,04	6 478,62	6 367,83	1,14
Разом	60 522,26	70 941,46	67 791,10	x
Середнє значення	X	x	5 649,26	x

Провівши аналіз сезонності реалізації товарів за два роки на

сільськогосподарському підприємстві ТОВ “Агросвіт” можемо спостерігати таку ситуацію, а саме нерівномірність продажів за 2021 рік. Можемо спостерігати, що індекс сезонності у шести випадках був менше одиниці. За увесь аналізований нами період його значення буде коливатися у межах від 0,60 до 1,46. Великий пік даний індекс сезонності досягає в листопаді, а саме 1,46, який вказує, що саме у даний період був високий рівень реалізації. А індекс сезонності 0,60 свідчить про дуже низький рівень продажів товарів у січні.

Наочне відображення нами обсягу реалізації та розрахованого індексу сезонності ТОВ “Агросвіт” за 2020-2021 роки можемо навести на рис. 3.3.

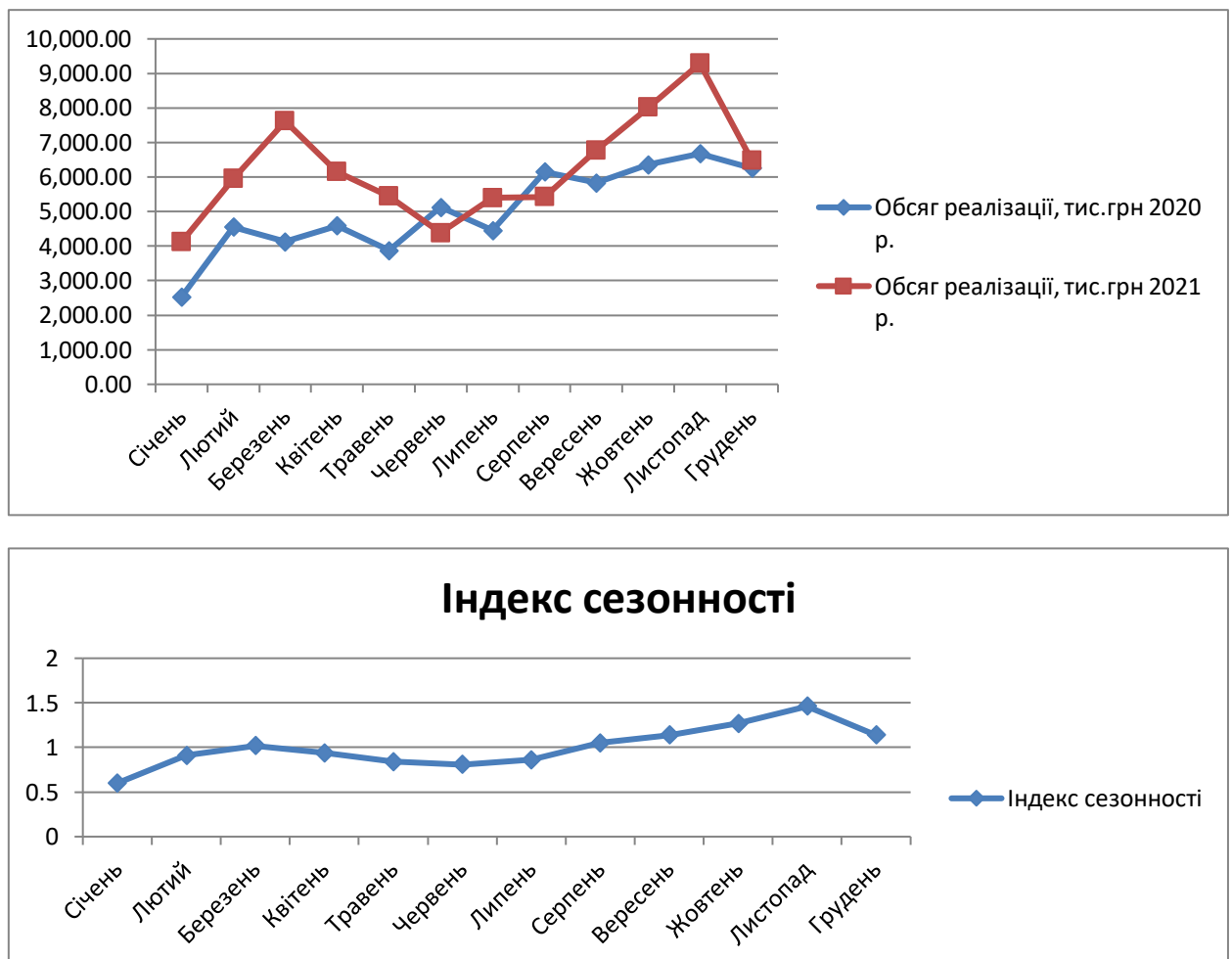

Рис. 3.3. Обсяги реалізації та індекс сезонності сільськогосподарського підприємства ТОВ“Агросвіт” за 2020-2021 рр.

Таким чином можна спостерігати, що із наведених нами графіків видно,

як усі обсяги реалізації товарів на сільськогосподарському підприємстві дуже плавно то підвищуються, то зменшуються і у 2020 році, та також у 2021 році. Аналогічна ситуація відбувається із індексом сезонності сільськогосподарського підприємства, який, то поступово збільшується, то поступово зменшується. Найбільші обсяги продажів спостерігаємо продовж періоду із вересня по листопад.

Оцінка усіх витрат діяльності у сільськогосподарському підприємстві розраховується аналогічним чином так як і аналіз доходів діяльності сільськогосподарського підприємства, точніше в динаміці і за певною структурою.

Аналіз структури витрат сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт” за усіма даними із таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

**Аналіз структури витрат сільськогосподарського підприємства
ТОВ “Агросвіт” за 2020-2021 рр.**

Елементи витрат	Величина, грн.		Частка, %		Відхилення (+,-)	
	2020 р.	2021 р.	2020 р.	2021 р.	грн.	%
Матеріальні витрати	2 076 615,98	2 458 060,75	70,02	57,92	381 444,77	-11,02
Витрати на оплату праці	725 550,61	1 397 670,24	23,71	32,64	672 119,63	8,82
Відрахування на соціальні заходи	143 610,27	268 770,41	5,86	7,70	125 160,14	1,65
Амортизація	7 786,10	28 101,00	0,36	1,65	20 314,90	0,48
Інші витрати	1 038,30	4 017,67	0,05	0,11	2 979,37	0,07
Всього витрат	2 954 601,26	4 156 620,07	100,00	100,00	1 202 018,81	—

Із таблиці видно, що найбільшу валову частку витрат сільськогосподарського підприємства займають матеріальні витрати витрати їх відсоткова частка займає 58%, найменшу частку займають інші витрати, які становлять менше ніж 1%.

Одержані нами дані, щодо питомої ваги елементів витрат сільськогосподарського підприємства в усій загальній їх величині на для

наочного сприйняття наведено на рис. 3.4.

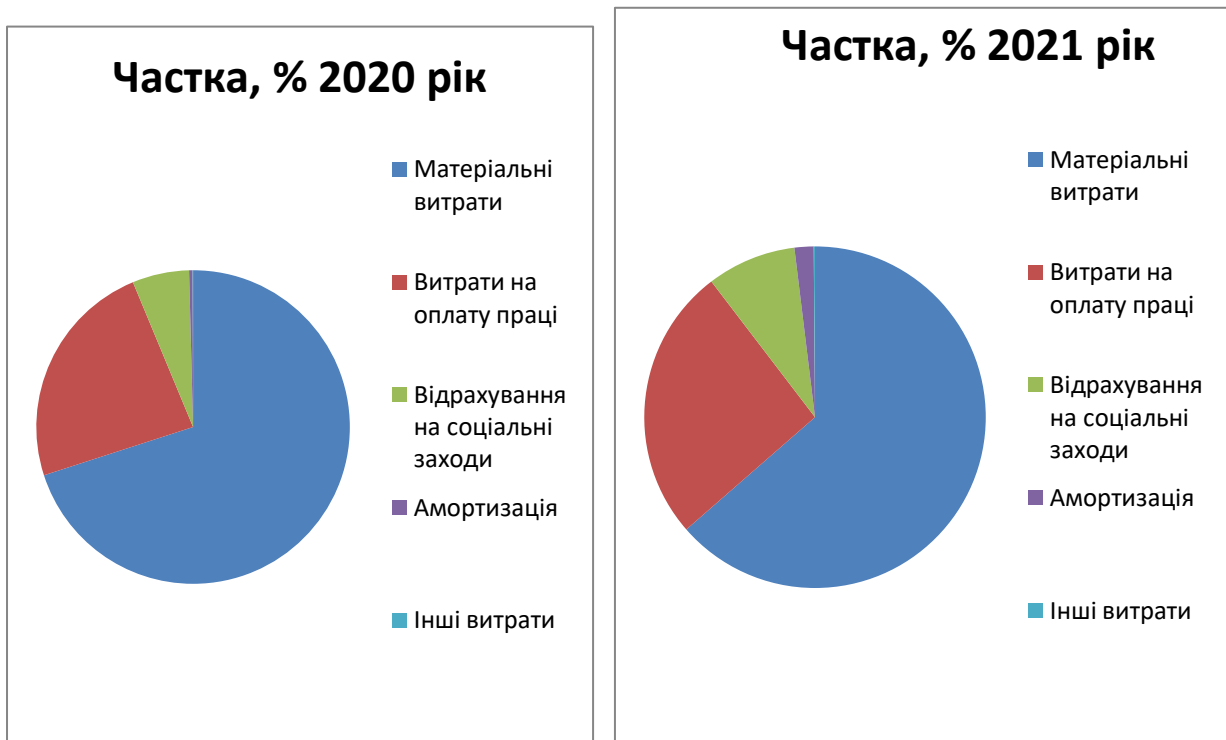

Рис. 3.4. Структура витрат сільськогосподарського підприємства ТОВ “Агросвіт” за 2020-2021 рр.

Таким чином, за аналізований період у структурі витрат найбільшу частку займають матеріальні витрати, а також витрати на оплату праці. Спостерігаються негативні зміни у структурі витрат, оскільки у 2021 році їх величина значно зросла порівняно з попереднім.

3.3. Напрямки удосконалення аналізу доходів, витрат та фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств

Основним напрямом модернізації в сільськогосподарському підприємстві є розвиток та запровадження в практику теорію співставлення систем статистичного, оподаткування, бухгалтерського обліку, отже статистична, податкова, фінансова та інші форми звітності повинні формуватися на показниках бухгалтерського обліку, як це затверджено Законом України “Про фінансову звітність та бухгалтерський облік в Україні”[50]. Найбільш раціональним є використання запропонованої на рис.

3.5 комбінації та послідовності оцінювання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Рис. 3.4 Методичний підхід до економічної оцінки ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств [51]

Потрібно звернути увагу, що сільськогосподарське підприємство запровадило журнально-ордерний вид обліку, яка затверджує: створення записів у журналах □ ордерах у способу реєстрації операцій; з'єднання записів аналітичного та синтетичного обліку; зображення у бухгалтерському обліку сільськогосподарських дій в розрізі даних, потрібних для створення контролю, аналізу, управління та затвердження бухгалтерських звітностей і записування в журнал □ ордерів за певними рахунками, які складаються між собою в економічний зв'язок; структура облікових реєстрів із завчасною кореспонденцією показниками і рахунків, потрібними для створення бухгалтерської звітності.

Основна книга як зведений обліковий реєстр допомагає одержати певні дані не за місяць (як журнали відомості і ордери), а збільшеним підсумком.

На даний час, все більше користуються комп'ютеризованою системою бухгалтерського обліку, яка є вкрай економічною та зручною, зменшують час розрахункового процесу. Адже при використанні даної форми обліку незамінність у ручних розрахунках зникає. Ми вважаємо, етап комп'ютеризованої системи обліку є значне удосконалення обліку на підприємстві.

Отже, головним із удосконалення обліку фінансових результатів в даному сільськогосподарському підприємстві ТОВ "Агорсвіт" є використання певних наукових даних.

Основа однієї з яких заключається в:

1. удосконаленні створення даних з обліку надзвичайних витрат та доходів, що дасть найсильніш в системі бухгалтерських рахунків доведено описувати витрати і доходи, виходячи з їх економічних показників, природи створення і віднесення на певне джерело фінансування.
2. дані системи показників, за вдяки яких створюється аналіз фінансових результатів роботи та фінансового стану підприємства, яка може

користуватися на усіх виробництвах певних форм власності і навіть без користування певних комп'ютерних програм.

3. Наведені рекомендації по обліку фінансових результатів при використанні сучасного нормативу бухгалтерського обліку, який прямо впливає на роботу сільськогосподарських підприємств.
4. покращенні реєстрів обліку фінансових результатів від продажу товарів (продукції, робіт, послуг), які використовуються як при ручній обробці даних, так і при використанні нових програмних систем для обрахунку фінансових результатів роботи.

Багатоструктурний характер сільськогосподарського підприємства представляє домінуючий ефект на фінансовий результат ряду причин, серед головних можна виділити такі: структуру і обсяг даного виду проданої продукції, ціну продажу та витрати які витратили на їх виробництво та продаж.

У нових положеннях розвивання ринкових відносин та посилення суперництва серед сільськогосподарських підприємств зустрічається багато проблем і невирішених запитань щодо створення результативного розвитку підприємства та збільшення його певних аспектів на ринку.

Зокрема, до них належать такі [52]:

- Який об'єм роботи задовільнить відшкодування усіх витрат?
- Скільки підприємство має продати продукцію певного виду для отримання належного прибутку?
- Який ефект на прибуток могли б здобути коли знижують ціни реалізації чи реалізацію певної кількості продукції одного виду?

Чинним і практичним методом створення взаємозв'язку і взаємозалежності між певними видами, а отже й інструментарієм керування фінансовими результатами, є теорія аналізу співвідношень “прибуток—обсяг – витрати” (або CVP-аналіз; “Cost – Volume – Profit”) [53, с. 91]. Дана форма аналізу є одним із головним ефективних факторів прогнозування і планування роботи сільськогосподарського підприємства. Він стверджує [54, с. 123]:

1. оптимізувати даних між ціною і обсягами проданої сільськогосподарської продукції;
2. прогнозувати та оцінювати фінансові результати;
3. визначити пропозиції по поліпшенню роботи підприємства;
4. мінімізувати підприємницький ризик;
5. визначити резерви та забезпечувати певний запас фінансової стійкості;
6. затвердити пропорції між постійними і змінними витратами.

З основою створення прибутковості сільськогосподарських підприємств в видах мінливої кон'юнктури ринку, потрібно врахувати об'єм реалізації певного виду продукції та біологічних багатств, за якого здійснюється беззбитковість виробництва. Обчислюваний заздалегіть рівень беззбитковості підприємства та продажі того чи іншої форми робіт та послуг дає змогу керівництву бачити, який об'єм виробництва або роботи зможе принести прибутки.

Вірна беззбитковість точно вираховує зв'язок між обсягом, витратами та прибутками сільськогосподарського підприємства. Вона показує, який повинен бути мінімальний продаж, щоб виробництво працювало без збитків. Отже, погіршився чи зміцнився фінансовий дохід сільськогосподарського підприємства, точка беззбитковості можливо не завжди. Для відповіді на наведене запитання на допомогу точці беззбитковості знайшли даний критерій як "запас фінансової міцності". Його функція зазначити, наскільки близько виробництво приближається до границі, за якою розпочинаються збитки. А якщо детальніше – на який процент може бути знижений об'єм продажу для дотримання беззбитковості (якщо фактичний об'єм продажу нижче точки беззбитковості, то фонд фінансової міцності скаже, наскільки процентів потрібно збільшити обсяг продажу для дотримання беззбиткового рівня роботи).

Ми вважаємо що, планування прибутку сільськогосподарських підприємств та аналіз беззбитковості потрібно робити регулярно за такими даними[55]:

1. рахунок мінімально необхідного об'єму продажів – точки безбитковості – загальному по підприємству і по певній формі продукції та біологічних активів;
2. Вирогідність того, скільки далеко реальні продажі знаходяться від прогнозованих.

Мінімально рівня – розрахунок “запасу міцності”. Збільшення “запасу міцності” доказує нам про збільшення фінансового положення, зниження – про потрібні коригування – збільшені реалізаційних цін, зниженні витрат, зміна співвідношення між реалізацією певних видів продукції.

Сільськогосподарське підприємство є додатковою структурою економіки, яка описується великим рівнем ризику та невизначеності сільськогосподарській роботі, основною з ознакою цього є те, що в аграрному підприємстві економічна діяльність тісно поєднана з природним (біологічними) середовищем.

На новому етапі розвитку ринкових відносин робота сільськогосподарських підприємств відноситься в динамічних, частково змінних умовах. Отже, з'являється дефіцит швидкого реагування на переміни у зовнішній сфері, яке утворює беззупинні загрози аспектів господарства на ринку.

Швидкість вдосконалення пов'язана з корисним використанням внутрішніх шансів розробки і продажу особистої стратегії розвитку, як сукупність певних заходів щодо вибору настановчих напрямків розвитку, формування головних цілей, спрямованих на продаж найкращих з наявних різновидів оптимального виготовлення і продажу продукції за елементами раціонального використання ресурсної можливості, утворення вигідних внутрішніх та зовнішніх положень удачного функціонування.

Ми вважаємо, що управлінські рішення повинні включати певні властивості тобто, максимальне користування внутрішніми резервами – можливість користування виробничо-ресурсних властивостей, розробка і продаж певних стратегічних заходів і напрямків роботи, які б дозволяють

сільськогосподарському підприємству не тільки працювати у складних умовах під ефектом факторів навколишнього середовища, а й задовільнити в дальшому певний розвиток за рахунок користування особистих резервів збільшення ефективності виробничо-господарської роботи та внутрішніх даних протистояння небезпеки нестійкого зовнішнього середовища.

Збільшення доходу виробництва сільськогосподарських підприємств у певній мірі створює найкращу структуру виробництва з врахуванням певного ресурсної можливості та видбір виробництва певних культур, які утримують найменші витрати на виробництво та користуються потребою в сільськогосподарському ринку[56].

Вирахування найкращої виробничої програми доволі важкий процес. Це з'єднано з ознаками планування сільськогосподарського виробництва, а також значною кількістю чинників, які позначаються на виробничий процес і взаємодію між сферами. Внаслідок даних показників сільськогосподарського підприємства, як певний складний устрій, мають значну кількість різновидів галузевої організації, з яких один – ідеальний.

Отже, найкращим критерієм в системі управління фінансовим результатом сільськогосподарських підприємств є користування способом економіко-математичного моделювання індивідуальної програми розвитку, а зокрема комплектованого способу лінійного програмування з вирахуванням системи чинників впливу та взаємозв'язаних показників на покращення виробничого господарської роботи, а саме [57]:

1. здобуття значного обсягу раціонального і ефективного користування виробничо-ресурсної можливості підприємства, стабільного зростання продуктивності роботи;
2. Забезпечення мінімізації довгострокових та поточних витрат на одиницю продукції, одиницю земельної площі чи умовну голову худоби при постійному підвищенні урожайності сільськогосподарських культур в рослинництві та продуктивності худоби в тваринництві;

3. забезпечення великого прибутку сільськогосподарського підприємства завдяки зміцнення певних сторін підприємства в протидії йому зовнішнього середовища, також конкурентів;
4. обов'язкове виконання довготривалих договорів зі споживачами на доставку певних видів сільськогосподарських товарів.

При однаковмісним набором даних в докладній економікоматематичній моделі, вирішення може бути за допомогою таких критерій оптимізації: мінімальні витрат на виробництво товарів, максимум об'єм продажу продукції, максимум одержаного прибутку.

ВИСНОВКИ

В класифікаційній роботі розроблено узагальнення усіх теоретичних аспектів доходів, витрат та фінансових результатів, а також їх загальноприйнятую класифікацію, та певний вплив на усі фінансові результати із розробкою організаційних і методичних засад обліку, контролю а також аналізу для збільшення рентабельності сільськогосподарського підприємства.

Усі узагальнюючі підсумки практичних і теоретичних досліджень із обліку, контролю та аналізу доходів і витрат в сільськогосподарському підприємстві дають нам змогу для розробки дані висновки та пропозиції:

1. Дохід – це певна кількість засобів, які включають у себе грошові кошти та натуральні надходження, які отримані чи були виготовлені протягом року для піддержання економічного, морального, фізичного та інтелектуального стану, які він може використати, але тільки за певних випадків, які вірогідна вартість в грошовому вираженні певних майбутніх надходжень лишиться на зазначеному рівні.

2. Витратами підприємства можна зазначити, що це складна економічна категорія, яка може поєднати процес відображення обсягу економічних ресурсів на підприємстві і також процес їхнього застосування.

3. Також усі сільськогосподарські підприємства в залежності до сучасних умов господарювання необхідно створити певну класифікацію витрат за відповідними ознаками, які являються сприятливими в розроблені і використанні для того, що задовільнити різноманітні потреби управління.

4. Важливим недоліком обліку доходів та витрат підприємства являється проблема у формуванні певної інформаційної загальнодержавної бази нормативів та норм для здійснення обліку і контролю за доходами та витратами підприємства. Ще однією із основних проблем являється проблема рівня певної відповідальності обліково-контрольної системи сільськогосподарського підприємства для доходів та витрат у чинному законодавстві із обліку і контролю потрібно враховувати мету і завдання підприємства. Для покращення якості нормативно-правових актів в Україні

для обліку і контролю доходів та витрат підприємств і одержання необхідного результату від використання ми можемо запропонувати:

- необхідно здійснити повну інвентаризацію усіх нормативно-правових актів в Україні, які мають певний зв'язок із обліком та контролем доходів і витрат для того, щоб знайти повторення певних пунктів непередбачених випадків;

- потрібно утворити та час від часу оновлювати довідково-інформаційну базу сільськогосподарських підприємств які стосуються питань контролю, обліку та оподаткування щодо витрат та доходів, які будуть виникати протягом певного звітного періоду.

- всі головні бухгалтери, ревізори та аудитори мають вести робочі записи для неоднозначних моментів в нормативно-правових актах та необхідно поділитися досвідом із усіма зацікавленими особами через певні бухгалтерські видання.

5. Отже, можемо зауважити, що ТОВ “Агросвіт” створене і діє на певних умовах самоокупності і самофінансування за рахунок позикових і власних коштів.

Головними напрямками і завданнями діяльності являється: вирощування зернових культур, бобових культур та насіння олійних культур; вирощування технічних та певних кормових культур; проведення науководослідних робіт; виконання комерційної діяльності і здійснення торгово-закупівельних операцій.

6. Аналіз усіх показників прибутку здійснюється методом порівняння фактичних даних за певний звітний період із даними за певний попередній період, які будуть фактичними показниками. Фактори, які впливають на зміну прибутку складаються з ціни реалізованої продукції; обсягу реалізації продукції; структури реалізованої продукції; собівартість одиниці продукції; собівартість продукції за рахунок структурних зрушень у складі продукції. Резерви збільшення прибутку визначають за кожним видом товарної продукції. Основними джерелами їх здійснення являться підвищення

чисельності реалізованої продукції, зниження їх собівартості, та використання новітніх технологій, підвищення якості продукції, реалізація на вигідніших ринках збуту.

Проаналізувавши результати діяльності ТОВ „Агросвіт”, та їх структури і динаміку та вплив, який буде віднесений у фінансовий результат, та можливі причини їх збільшення чи зменшення. Сільськогосподарське підприємство, не враховуючи фінансову кризу і політичну та значну економічну нестабільність у країні, потрібно упроваджувати зважену політику витрат, та змогли домогтися у 2020-му році вигідного рівня прибутку, що становить 5 037 тис. грн., а у 2021 році вже цей показник зменшився і становить лишень 3244 тис. грн., хоча 2020 рік також був прибутковий. Ці дані можуть свідчити про те, що головним інструментом збільшення фінансових результатів підприємства, являється мінімальна чисельність витрат. Відповідного наслідку можливо досягнути провівши оновлення усіх основних фондів, зменшуючи собівартість продукції, та мінімізувавши витрати, які не будуть являтися витратами першої необхідності.

7. Політика доходів та витрат сільськогосподарського підприємства, яка була сформована на ТОВ “Агросвіт” та була злагоджено обрана, а це може означати, що при певній ситуації на ринку України і Світовому ринку, яка буде існувати у даний час сільськогосподарське підприємство в майбутньому буде продовжуватися збільшенням прибутку.

ТОВ “Агросвіт” є успішнішим, рентабельнішим у порівнянні із іншими сільськогосподарськими підприємства району, не зважаючи на те, що дане підприємство не повинне залучати в свою діяльність нових земельних площ, яке досягається запланованим результатом через вирощування високопродуктивних сортів рослин і забезпечення новітньої технології і техніки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пастух М. І. Оптимізація структури витрат підприємства за умов діяльності в нестабільному середовищі (на прикладі ТДВ «Тернопільський завод ЗБК»): кваліфікаційна робота магістра. Тернопіль: ТНТУ, 2020. — 71 с.
2. Полегенька М.А. Етимологія терміну “інновації” як економічної категорії. Агросвіт, — 2016.№ 21. С. 57—61.
3. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України : підручник для сільськогосподарських вузів / В. Я. Плаксієнко, Л. М. Пісьмаченко, Є. І. Рябий та ін. ; під ред. В. Я. Плаксієнко. Дніпропетровськ, 2010.
4. Калетнік Г.М., Дармограй О.В. Розвиток ринку сільськогосподарської продукції та формування продовольчої безпеки: монографія: Вінниця. 2016. 266 с.
5. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 17.04.2021).
6. Прядко В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами. Економічний аналіз. 2018. Том 28. № 4. С. 265–270.
7. Куцик П. О., Головацька С. І. Обліковий інструментарій стратегічного управління витратами підприємства. Розвиток обліковоаналітичного забезпечення системи менеджменту підприємств: колективна монографія / За ред. П. О. Куцика та Л. М. Пилипенка. Львів: Растр-7. 2019. С. 168–189.
8. . Прохар Н.В., Ночовна Ю.О. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики :монографія. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.
9. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект. Економічний аналіз. 2010. Вип. 6. С. 152–154.
10. Козак В.Г. Визначення поняття «витрати» та їх оцінка. Реформування економіки України: стан та перспективи: зб. матеріалів ІУ Міжнар. наук.-практ. конф. (26–27 листопада 2009 р., м. Київ). К., 2009. С. 129–131.

11. Бедринець М.Д. Ефективність діяльності суб'єктів підприємництва в сучасних умовах господарювання. Бізнес Інформ. 2013. № 4. С. 183–190.
12. Чернишова Л.І., Дженкова А.С. Особливості формування системи управління витратами вітчизняних підприємств. Інноваційна економіка. 2014. № 3 (52). С. 61–68.
13. Пилипенко А. А., Дзьобко І. П., Писарчук О. В. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та їх об'єднань: монографія / За заг. ред. А. А. Пилипенка. Харків: Вид. ХНЕУ, 2019. 344 с.
14. Вітер С. А., Вітер З. Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління маркетинговими витратами сільськогосподарських підприємств. Агросвіт. 2016. № 12. С. 34–40.
15. Куць Т. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління витратами виробництва сільськогосподарської продукції. Регіональна економіка та управління. 2017. № 1 (14). С. 79–83.
16. Паскалова А.Г. Зміст контролінгу витрат та його роль у прийнятті фінансових рішень. Ринок цінних паперів України. Український інститут розвитку фондового ринку. К.: КНЕУ, 2020. №7. – С. 57-63.
17. Мулик Я. І. Формування системи обліково-аналітичного забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. Ефективна економіка. 2014. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_10_28 (дата звернення: 14.07.2021).
18. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник/ Вид. 2-е, доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2000. - 640 с.
19. Нападовська Л. В. Внутрішньогосподарський контроль в ринковій економіці: [монографія]. Л.: Наука і освіта, 2000. – 224 с
20. Правдюк Н.Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління рентабельністю операційної діяльності підприємства. Європейський вектор розвитку бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному

секторі економіки: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф. (7 грудня 2018 р., м. Київ). Відпов. за вип. Ю.С. Бездушна. К.: ННЦ “ІАЕ”, 2018. С.65-6

21. Шевченко Н. О. Теоретичні проблеми обліку витрат виробництва Інноваційна економіка. 2012. № 9. С. 276-279.

22. Зінкевич О.В., Левицька С.О., Мосійчук М.М., Нагавичко І.П., Немкович О.Б. Б 94 Бухгалтерський облік в галузях народного господарства: Підручник. Рівне: НУВГП, 2006. – 268 с.

23. Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета -студентам. Фінансовий облік. Просто та доступно (поради для студентів). - К.: «Все про бухгалтерський облік», [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vobu.com.ua/ukr/accounting_records/index

25. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник / За ред.. Жука В.М. – К.: Видавництво ТОВ „Юр-Агро-Веста”, 2007. -368 с.

26. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкція про його застосування. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 (з врахуванням змін і доповнень, останні з яких внесені наказом Міністерства фінансів України № 48 від 08.02.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

27. Атамас П.Й. Фінансовий облік: навчальний посібник / О.О. Лисиченко, П.Й. Атамас, О.П. Атамас. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 356 с.

28. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб.: Центр навчальної і практичної літератури, 2019. – 520 с.

29. Лисиченко О. О. Фінансовий облік: навч. посіб.: Центр навчальної і практичної літератури, 2019. – 356 с.

30. Крупка Я. Д. Фінансовий облік: підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. – 451 с.

31. Лень В.С. Звітність підприємства: підручник: Каравела, 2019. –

676 с.

32. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року [Електронний ресурс] / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>

33. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств // Затверджено наказом Міністерства аграрної політики України від 31 жовтня 2005 р. № 132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN2842.html

34. Шеремет О. «Ізюминки» нової «1С: Бухгалтерії» [Електронний ресурс] / О. Шеремет. – Режим доступу: <http://www.bk.factor.ua/download/ukr/41-53.pdf>

35. Сава.А. Особливості організації обліку в сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах [Текст] / Андрій Сава, Микола Палюх // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. зб. наук. праць. 2014. Вип. 2. - С. 97-100.

36. Система документооборота ESCOM.BPM: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.escom-bpm.com/>

37. Садовська І. Б. Документування як основна складова інформаційних ресурсів в управлінському обліку [Електронний ресурс] / І. Б. Садовська // Економічний форум. 2/2011. Луцький національний технічний університет.- Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekfor/2011_2/68.pdf

38. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88, затверджене Міністерством фінансів України від 24 .05.1995 р. (редакція від 26.05.2017 р., підстава z0567-17): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>

39. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. / 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2014. – 578 с.

40. Романчук А. Л. Оцінка ефективності діяльності сучасного

підприємства: теоретичний та методичний аспекти / А. Л. Романчук // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – Вип. І. – Економ. науки. – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2015. – С. 194-197

41. Маначинська Ю. А. Актуарний облік як інноваційна щаблина становлення сучасної облікової парадигми / Ю. А. Маначинська // Innovative technologies in science : Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, Vol. II (Dubai, UAE, February 21-22, 2015). – Dubai : Rost Publishing, 2015. – Р. 58-61.

42. Бондар М. І. Звітність підприємства : підручник. / [М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 570 с.

43. Собченко А.М. Удосконалення систем і методів обліку витрат та калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції / 46 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/5485/1/130_38.pdf

44. Попов О. Управління витратами // Економічна енциклопедія: у 3-х томах. Т.3. – К.: Академія, 2007. – 952 с

45. Шевчук О.А. Особливості обліку витрат на підприємствах / О.А.Шевчук [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1811/1/27.pdf>

46. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання [Електронний ресурс]. Текстові дані. Режим доступу: http://icps.com.ua/assets/uploads/files/t_novaekonom_kaukra_ni.pdf.

47. Фінансовий та управлінський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник / За ред. М.Ф. Огійчука. – К.: Алерта, 2009. – 1056

48. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність. Закон України від 16.07.1999 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

49. Плаксієнко В.Я. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. / В.Я. Плаксієнко. – К. : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. – 509 с.

50. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н.М. Ткаченко. – К. : Алерта, 2016, – 928 с
51. Рясних Є.Г. Необхідність та проблеми впровадження бюджетування накладних витрат на сучасних підприємствах / Є.Г. Рясних, Є.М. Рудніченко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2014. – № 5(23). – С. 156–162.
52. Живко З.Б., Ревак І.О., Живко М.О. Контрольно-ревізійна діяльність : навчальний посібник. Київ : Алерта, 2012. 496 с. URL : https://pidruchniki.com/1584072041535/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/kontrolno-reviziyna_diyalnist.
53. Карпенко О.В. Управлінський облік : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 296 с. URL : http://pidruchniki.com/1420101951030/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/upravlinskiy_oblik
54. Шевчук О.А. Облік і аудит витрат на збут продукції в підприємствах цукрової промисловості: дис. ... канд. екон. наук : 08.00.09 / Терноп. нац. екон. ун-т. Тернопіль, 2012. 197 с.
55. Безверхий К.В. Облік і контроль непрямих витрат: управлінський аспект: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ, 2011. 20 с
56. Бенько І. Д. Облік, аналіз і аудит в контексті Європейської інтеграції України. Особливості застосування міжнародних стандартів фінансової звітності у телекомунікаційних компаніях : моногр. / за заг. ред. М. С. Пашкевич ; Мін-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Дніпропетровськ : НГУ, 2015. – 361 с.

ДОДАТКИ

Додаток Б

Додаток 1
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової
звітності"

Підприємств
во

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
37138877		

Товариство з обмеженою відповідальністю
"Агросіт"

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 р.

Форма №2

Код за ДК 180100

УД 3

I. ФІНАНСОВІ
РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Ко д ряд ка	За звітн ий періо д	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28408	22129
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	20	-	-

	14		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	20 50	(22248)	(17194)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	20 70		
Валовий :			
прибуток	20 90	24 185	
збиток	20 95		(12 089)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	21 05		
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	21 10		
Зміна інших страхових резервів, валова сума	21 11		
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	21 12		
Інші операційні доходи	21 20	451	820
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	21 21		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і с/г продукції	21 22		
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	21 23		
Адміністративні витрати	21 30	(2545)	(2192)
Витрати на збут	21 50	(3420)	(2620)
Інші операційні витрати	21 80	(451)	(820)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	21 81		

Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	21 82		
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	21 90		20 151
збиток	21 95	(70 246)	
Доход від участі в капіталі	22 00		
Інші фінансові доходи	22 20		
Інші доходи	22 40	8	546
Дохід від благодійної допомоги	22 41		
Фінансові витрати	22 50	(21 815)	(19 877)
Втрати від участі в капіталі	22 55		
Інші витрати	22 70	(13)	(10 097)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	22 75		
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	22 90		
збиток	22 95	(92 066)	(9 277)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	23 00		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	23 05		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	23 50	28408	22129
збиток	23 55		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Ко д ряд ка	За звітн ий періо д	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	24 00		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	24 05		
Накопичені курсові різниці	24 10		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	24 15		
Інший сукупний дохід	24 45		
Інший сукупний дохід до оподаткування	24 50		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	24 55		
Інший сукупний дохід після оподаткування	24 60		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	24 65	28408	22129

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Ко д ряд ка	За звітн ий періо д	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4

Матеріальні затрати	25 00	14600	17697-
Витрати на оплату праці	25 05	6732	5689-
Відрахування на соціальні заходи	25 10	4312	4321-
Амортизація	25 15	4236	4130
Інші операційні витрати	25 20	671	528
Разом	25 50	27551	30365

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Ко д ряд ка	За звітн ий періо д	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	26 00		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	26 05		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	26 10		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	26 15		
Дивіденди на одну просту акцію	26 50		

Керівник

Смітс Ван Оуен Й..

Головний бухгалтер

Левченко В.Л.

Додаток А

**Нормативні документи, які пов'язані з питаннями обліку,
аналізу та контролю витрат і доходів підприємства**

№	Нормативно-правові документи	Використання в процесі аналізу та контролю
1.	Конституція України	Визначення загальних положень, що формують правові засади і регулюють роботу підприємства
2.	Податковий кодекс України	Перевірка безпомилковості розрахунку доходів та витрат в грошових, матеріальних та нематеріальних формах
3.	Господарський кодекс України	Забезпечити збільшення ефективності підприємства та його активність на ринку
4.	Закон України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні”	Організувати здійснення фінансового контролю, що потрібний на даний час
5.	Закон України “Про оплату праці”	Здійснення обліку та контролю за додержанням законодавчих положень по оплаті праці
6.	НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”	Контроль за правильним вираженням доходів та витрат у наведеному звіті
7.	П(С)БО 15 “Дохід”	Створення відповідних умов для організації обліку доходів підприємства
8.	П(С)БО 16 “Витрати”	Створення принципів правильного організування та проведення операцій з витратами
9.	Інструкція “Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій”	Використовується для спрощення здійснення бухгалтерського обліку на підприємстві
10.	Наказ міністерства статистики України “Про затвердження типових форм первинного обліку”	Використовується за для правильного оформлення документів в бухгалтерському обліку

Додатку Б

- 710 “Дохід від первісного визнання;
 - 711 “Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти”;
 - 712 “Дохід від інших оборотних активів”;
 - 713 “Дохід від певної оренди активів”;
 - 714 “Дохід від певної різниці”;
 - 715 “Отримані штрафи”;
 - 716 “Оплата раніше списані активів”;
 - 717 “Дохід кредиторської заборгованості”;
 - 718 “Дохід від одержаних певних активів”;
- 719 “Інші доходи”